МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

ЕРА 28 ЯНВАРЬ 1965 ШУ № 12 (4026)

Мах 2 кеп.

ЛЕРТТІА КИЙЧО Е ХОРЖАМАШТА

Республика городашкара, районашкара, юрташкара къахьегамхой кийчлуш ба шоай дикагІа бола къонгаш, мехкарий моттигерча Советий депутаталла харжа. Шо-шоай кварталашка арабаьннаб агитатораш, болх бе йолаенна гойтара агитацеца кийчъяьн агитпункташ. Дийнахь а бус а йийла я агитпунктай наІараш. Идейни боарам лакха болаш чакхъяккха еза из лоархІамера мероприяти. Тахан оаха непа тох цхьайолча агитпункташа беча балхах йола материалаш.

ГРОЗНЕНСКИ ГОРОДСКОЙ КЪАХЬЕГАМХОЙ ДЕПУТАТИЙ СОВЕТЕ ДЕЧА ХОРЖАМАШТА ЙОЛЧА ГОРОДСКОЙ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕ СОСТАВ ЧІОАГІЪЯРА ХЬАКЪЕХЬАРА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

«Нохч-ГІалгІай АССР къахьегамхой депутатий районни, городской, поселкови, аульни, станични, юртий Советашка деча хоржамий хьакъехьарча положене» 34-чеи 35-чеи статьяшка хьежжа Грозненски городской къахьегамхой депутатий Советe деча хоржамашта йола городской хоржамий комисси чІоагІйойла общественни организацейи къахьегамхой обществайи ер викалаш юкъе а болаш:

Городской хоржамий комиссе председатель **Зубков** Виктор Никифорович — Нохч-ГІалгІай АССР мехкдаьттаи химически промышленноста болхлой профсоюзни областной организацегара.

Городской хоржамий комиссе председатела заместитель **Дзортов** Сайдара Эдал-Гири — город Грозне Ленински районни коммунистически организацегара.

Городской хоржамий комиссе секретарь **Гончарева** Мария Петровна— Грозненски мехкдаьтта Іилма-тохкама института Іилман, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара.

ГОРОДСКОЙ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕ ЧЛЕНАШ

Айдамирова Зинаида Якубовна — город Грозне № 39 йолча бархІ шера школа болхлой коллективагара;

Баранова Нина Михайловна — Грозненски городской коммунистически организацегара;

Дакаева Мария — Къилбаседа-Кавказски машиннаькъа Грознерча станце локомотивни депо болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара;

Золотарев Геннадий Васильевич — Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара;

Крыгин Евгений Васильевич — Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза Грозненски городской организацегара;

Кургаева Зоя Яковлевна — «Старогрознефть» яхача мехкдаьтта промыслови управлене № 2 йолча мехкдаьтта промысла болхлошкара, инженерно-технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара;

Лялин Олег Константинович — город Грозне Заводской района ЦІеча жІарга обществагара.

Тутаева Идриса Изобелла — город Грозне вІашагІтехача 1-ча городской больница болхлой коллективагара.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель И. АЛМАЗОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. СЫЩИКОВ.

Город Грозный,
1965 шера 25 январь.

АГИТПУНКТЕ ДУВЛА!

Къахьегамхой депутатий районнии городскойи Советашка хоржамаш дара кийчо еш я Ленински района партийни организацеш. Массанахьа чІоагІбаьб агитколлективай кулгалхой, агитпункттай заведующеш, агитатораш. Районе хьайийлай 49 агитпункт, цига болх беш ва цхьа эзари ах эзари совгІа агитатор. Парте райкомо хьалхара семинараш яьй агитпунктай заведующещеи агитколлективай кулгалхощеи. Цига белгалдаьхад хоржама кампани толаме чакхъяккхара де дезараш, йийцай беседай, докладий, лекцей тематика.

ХІара агитпункте агитаторащца семинараш яьй. Цига бийцаб укх гаргарча хана харжархощца бе беза болх. ХІанз шо-шоай кварталашка болх беш ба агитатораш. ХІанзле а бІаьш агитатораша квартирашка чу а увтташ нахаца къамаьлаш даьд.

Нахаца Іымерза къамаьл ду агитатораша № 5 йолча швейни фабрика болхлоша Металидеи Тихоноваси, №1 йолча горбольницерча болхлоша Беликоваси Лустенкаи.

Агитпункташ хоза кийчъяьй консервни завода клубе (заведующи Л. Маслова), № 3 йолча профтехучилище (заведующи А. Лякумович), Нохч-ГІалгІай педагогически институте (заведующи нов. Кагерманов), кхычахьа а.

ДукхагІа йолча агитпункташка советски хоржама системах, СССР Лакхехьарча Совета V сессе решенех йола хьалхара лекцеш йийшай, докладаши беседаши яьй. Харжархой вІашагІкхийттаб шоай депутатащца, судеи прокуратуреи болхлощца. Цхьабакъда, оаха керттера лоархІар агитатораша шоай кварталашка бахача нахаца бу болх лерттІа вІаштІехьбаккхар да.

Агитпунктай планашка дІаязъяь феврали марти бетташка кхоачашъе езаш дукха сакъердаме мероприятеш я. Масала, лекцеши доклад ашаи ешарал совгІа къонача харжархой сайренаш хургья, райсоветеи горсоветеи депутатащца къамаьлаш дергда харжархоша, болх беш хургья дорий, юристий, социальни Іалашон болхлой консультацеш.

ХІара сарахьа хьайийла я агитпунктий наІараш. Шо цига долхе шоана деша керда газеташ, журналаш хургда, ладувгІа радиола, ловза шахматаш, шашкаш хургья.

Депутатий моттигерча Советий хоржамаш дарца дувзаденна хІанз района партийни организацеша дукха массово-политически болх бу предприятей, учрежденей, дешара заведеней коллективашта юкъе. Цу дерригнеша кхы а айду наьха политически хьинар, хІаьта дуккхача коллективаша хоржамаш хулача ден сийна яхье яьнна керда социалистически декхараш тІаийду.

В. ПИСКУНОВ,
КПСС Ленински райкома идеологически отдела заведующи.

АГИТАТОРАШ КИЙЧЛУШ БА

Укх шера моттигерча Советашка хулача хоржамашта дика кийчо еш ба химикаш. Черноречье яхача поселке вІашагІа еллай хоржамий ши участок. Окружни хоржамий комиссена юкъебаха беза нах дІахьожабеш ба балха. № 15 йола хоржамий участок хургья химикий культура Дворецe, хІаьта № 17 йола участок — № 52 йолча школе.

ХІанз районе хулача хоржамашта 5 округи городе хулача хоржамашта 4 округи вІашагІа йоллаш я. Шоай болх дика дІаболабаьб агитпунктай заведующеша нн. Мажиринеи Анискинаси.

Укх деношка парткома секретара заместитела А. М. Космика инструктаж йир агитатораште. Цу шин участке 133 саг болх беш ва. Царех дукхагІболча агитатораша участкашкара болх дІаболабаьб. Цар къахьегамхой дІакхетабу хоржамий законах, хоржамий положенех, харжархой спискаш оттаяра моттигерча Советашта новкъостал ду.

Н. ОВИН.

Дукха нах гулбеннабар укх деношка Грознерча крекинг-завода цІеча уголоке. Укхаза дийцар хоржамаш хилалехьа хьалхарча деношка бе безача балхах лаьца. Собране чІоагІйир агитколлектив. Цкъаь итт саг керда агитатор юкъевоалаваьв цунна. ХІанз крекинг-завода агитатораш чуйина харжархой спискаш увттаеш ба.

Дика кийчъяьй заводерча агитатораша агитпункт. Хоза вІаштІехъяьккхай хоржамашта хетаяь йола выставка, плакаташ, лозунгаш. ДоаггІача бесса кулгалду группана завода парткома секретарь йолча нов. Дребязкос.

ШЕРРА ХЬАЛЛАЦА ДИКА БОЛАМ

Семилетка тІеххьарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра денна толамаш совдоахаш, керда торонаш гучайоахаш къахьегаш ба укх деношка Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхой. ХІанз районашка чакхъювлаш латтача партийни конференцешка а чІоагІа уйла тІаяхийта дувц дІахо экономика дегІайоалаяра дешаш. ЧІоагІа дегІаух къахьегамхой инициатива.

Дукха ха йоаццаш Грозненски химически комбината коллективо хьаллаьцар укх гаргарча кхаь - диъ шера лоархІамегІарча тайпай продукци дунен тІа толашагІа йолча стандарташка дІакхоачае аьнна социалистически яхь йолаьча 20 московски 18 ленинградски предприятей патриотически болам.

Цу комбината коллективо дика опыт Іоаяьй болх вІаштІехьбаккхара. 1963 шерарчул 30,4 процент дукхагІа арахийцай 1964 шера химически продукци. Болх бе йолаялийтай синтетически спирт доаккхача цехий шоллагІа аргІа, иштта кхы а. Доккхий а бехктокхаме а декхараш тІаийцад коллективо укх шера. Цо лаьрхІад валови продукци арахецара план ханал хьалха, 25 декабре кхоачашъе, къахьегама овсарле планах лаьрхІачул совгІа 1,4 процент лакхъе, иштта кхы дуккха. Комбината болхлоша, инженераша, техникаша, гІулакхерча наха къаьстта теркам тІабахийта лаьрхІад арахецача продукце дикал лакхъяра. Цар дош деннад:

ТІехдика йола пропилени ацетони арахецаргйолча кердача установкашта укх шера хьалхарча 6 бетта монтаж е а уж эксплуатаце дІаяла а:

дунен тІа толашагІа йолча стандарташка кхоачаш дика продукци арахецалга карадерзаде — 1965-ча шера шоллагІча ах шера —ацетон, хІаьта фенол — 1966 шера шоллагІча ах шера, иштта кхы а.

Грозненски химически комбината коллективо Нохч-ГІалгІайчен промышленноста, гІишлошъеча, юрта боахама, транспорта берригача къахьегамхошка кхайкарал даьд семилетка тІеххьарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра яьржача яхье хьинаре дакъа лацара уж тІахьехаш.

Семилетка тІеххьарча ворхІлагІча шера производственни план кхоачашъяра социалистически яхь йоаржаяьча Грозненски химически комбината инициатива мога а яь, КПСС обкома бюрос КПСС горкомаш, райкомаш, облсовпроф, ВЛКСМ обком, министерствай, ведомствай, объединеней, промышленноста, организацейи предприятейи кулгалхой декхарийла баьб грозненски химикаша дІадоладаь дика гІулакх хьаллаца, шера а семилетка а план ханал хьалха кхоачашъяра шерра социалистически яхь йоаржае, республика халкъа боахама дерригача доакъошка лакхагІа технико - экономически хьувкъамаш дахара городийи юртийи къахьегамхой творчески активность кхы а лакхъе.

«Дикача болама доккхий ткъамаш да» яхаш да. Грозненски химикий болам шерра хьаллоацаш латт республика дуккхача коллективаша.

Из болам хьал а лаьца Грозненски нефтемаслозавода коммунистически къахьегама цІи лелаеча № 40 йолча установка коллективо лаьрхІад, шера программа 5 декабре кхоачашъе, парафин тІехдика мара ара ца хеца, валови продукци арахецара шера план укх шера 28 декабре кхоачашъе, хІаьта планах лаьрхІачул совгІа 0,5 процент къахьегама овсарле лакхъе, ремонт ца еш планах лаьрхІачул 10 процент дукхагІа оборудованега болх байта, продукце дикал чІоагІа лакхъе декхараш тІаийцад «Чечингсельстрой» треста аьшкабетонни конструкцей изделеш арахецача завода коллективо.

Грозненски химикий инициатива хьаллаьцай Грозненски «Электроприбор» яхача завода коллективо, иштта кхы дуккхачар. ХІара денна шерагІа даржаш латт из гІулакх.

ХІанз керттера декхар да цу дикача гІулакха махулла дукхагІа коллективаш юкъеозар, продукце дикал лакхъергйола гІулакхаш белгалдахар. Цхьабакъда, дикз декхараш тІаэцар пайдана дац, нагахьа санна уж хьалххарча деношка денз кхоачашдергдолаш болх вІаштІехь ца боаккхе.

Продукце дикал лакхъяра хьакъехьа укх шера де дезараш дукха да. Соахка брак йолаш продукци арахецаш дукха моттигаш нийслора республике. Из гІулакх укх шера хилийта йиш яц. Дика мара арахеца йиш яц продукци.

Беррига низ тІабахийта беза укх шера план кхоачаш ца еш цхьаккха предприяти ца хилийтара. Толамца кхоачашъе еза укх шера а хІаьта ворхІ шера а план.

Яхь йоаржаеча хана шерагІа пайда эца беза дикагІа йолча коллективаша Іоаяьча опытах, кІаьд ца луш кхоачашъе еза яхь вІашагІйоллларах йола ленински принципаш — дІайовзийтар, результаташ, вІаши нийсдар, хьалха латтараша тІехьабусараштa новкъостал дар.

Социалистически яхь дийна, творчески гІулакх да. Цунца хилийта йиш яц формализм, казенщина. ХІара денна кхетамца кулгалде деза яхьа. беррига къахьегамхой цуина юкъе а озаш. Яхь боккъонца дуккхача наьха, дерригача халкъа коммунистически кхетам балара школа я.

Партийни, профсоюзни организацеш декхарийла я болхлой коллектива дийна творчество, инициатива дегІакхувла, принципиальни критикеи самокритикеи хьаллаца, яхье дакъа лоацараштa хетачунга лаьрххІа ладувгІа, цар дика дар хьаэца.

ХІара ди ударни долаш къахьега деза семилетка тІеххьарча шера. Беррига низ тІабахийта тІехдика продукци арахецара. Шерра хьаллаца из лоархІаме болам.

Советски Союзе гІолла



КъаьнагІчарех йола цхьа предприяти — Медведева цІерагІа йола Орловски машинаш хьаю завод керда машинаш арахеца йолаеннай. Цо арахецачарех я Ко-228 яха искусственни хьоаса беш йола машина. ХьалхагІа шин машино беш хинна болх цкъа чакхбоаккх кердача конструкце.

Сурта тІа: вокхагІвола тІахьожамв мастер А. Дмитриеви (аьрдехьа) бригадир Ю. Квиленкои вІашагІйоллаш латтача «Ко-228» яхача машинага хьожаш боахк.

В. Кунова сурт.
ТАСС фотохроника.

СССР-ереи ДОАЗОЛ ДЕХЬАРЕИ ВЫСТАВКАШ

Итт миллиард саг хІана хилан эар аьнна нах хилар дІадахача шера доазол дехьарча советски выставкашка. Дунен халкъашта юкъерча дуккхача ярмаркашка дикагІа йола советски хІамаш дипломаши дошо медалаши а луш белгалъяьхар.

Цу хьакъехьа советски кхыча мехкийи журналисташка хоам бир Ерригсоюзни торгови палата президиума председатела М. В. Нестерова 26 январе СССР Министрий Совета Паччахьалкхен комитете хиннача пресс-конференце. Цо белгалдаькхар, советски выставкаш вІашагІъехкарои дунен халкъашта юкъерча ярмаркашка дакъа лацарои гІулакхацара буззамаш шердарай Іальмате дукха маьхаш дараи арахьара торговли лелаеча СССР организацешта торо енна хилар.

Укх шера Советски Союзо дунен халкъашта юкъерча цхьайтта ярмарке дакъа а лоацаргда, доазол дехьа йиъ выставка а оттаергья. Советски паччахьалкхен экспортни торонех дувцаргда Лейпцигерча шин ярмаркерча а хІаьта иштта Трипелерча, Парижерча, Будапештерча, Познаперча, Измирерча, Дамаскерча, Брнорча, Загреберча, Салоникашкарча а павильонаша.

Советски торгово-промышленни выставкаш хургья Тегеране, Копенгагене, Рангуне. Бухаресте вІашагІйолл сварочни техника выставка.

Выставкашкеи ярмаркашкеи шерра хьахьокхаргда экономика дегІайоалаеча вай Даьхено даьха толамаш. Экспонаташта юкъе — промышленноста тайп-тайпарча доакъошка лелаю станокаш, машинаш, механизмаш, прибораш. Шеррача ассортиментах хьокха оттае лаьрхІад мехкдаьтта продукташ, рудаш, бесаш долчеи Іаьржачеи металлий проката образецаш, халкъа эша товараш, халкъа творчества хІамаш. Къаьстта разделаш хетаю Іилма, космос тахкара, маьршача гІулакхашта атомни энергех пайда эцара даькъе карагІдийннача хІамашта.

СССР-е хІара шерра-шера дукхагІа увттаергья кхыча мехкашкарча къамийи специализированни выставкаш. ДІадахача шера юхь йолайир доазол дехьарча мехкий фирмай, организацей продукци меттел, кердагІа йола советски продукци а хьокхаш йола дунен халкъашта юкъера выставкаш хан-ханнахьа увттаяра. 1959 шера денз 1964 шерага кхаччалца тайп-тайпарча паччахьалкхенаша, цар организацешеи фирмашеи 180 выставка оттаяьй Советски Союзе.

Укх шера Москве хургья «Химипромышленносте, гІишлош еча, юрта боахаме» яха дунен халкъашта юкъера выставка. Сокольники яхача парке шоллагІа японски промышленни выставка оттаеш я.

Вай мехка городашка планах лаьрхІад 40 гаргга специализированни выставка оттае. Царна юкъе я ГДР медикаментийи медицински оборудованеи, США архитектура, ГДР-еи Польшаи мебела, Чехословаке киноустановкайи фотокинооптика хІамайи выставкаш. «Сайма» ассоциаце (Англи) хьокхаргья контрольно-измерительни прибораш, хІаьта «Кениг» (ФРГ) яхача фирмо — сердалои зІанараща бустам боаха прибораш.

(ТАСС).

Москва.

ДИКА ХОАМАШ

Азербайджане эггара йоккхагІа йола ирригационни гІишло — Акстафински «форд» хьабеча ханал хьалха йилла яьннай шоаш санна яраш нхы йоаца пхо йола ши турба. 208,3 метр йІаьха я царех хІараяр. Цанна тІагІолла паргІатта лела йиш хургья низ бола «Белаз» яха марка йоа самосвалаш. Турбаш бІарчча хьаьйй вІашагІйоаллача аьшкабетонах.

* * *

Харьнове эггара хьалха химе заказаш ханал хьалха кхоачашде аьнна йола инициатива дІайолайир электромеханически завода коллективо. Шоай дош кхоачашдеш ба электромашиностроителаш. Январь бутт йиста а балалехьа кхоачашйир коллективо Черноречински химически, Ферганскиi, Пермски, Сызрански мехкдаьтта чакхдоахача заводашта низ бола индукционни регулятораш, лелхара кхерам бола электродвигателаш, низа а сердала а распредустройстваш хилийта хьалхарча квартале оттаяь план.

* * *

Ши миллион сом пайда баьннаб Воронежски шинни завода инженера Е. Аристова новаторски предложенеш производствана юкъеяхийтарах. Кховзткъеи итт керда технически хІама даьча автора республика заслуженни рационализатора цІи еннай.

* * *

Азербайджанерча Вано Струа цІерахча заводе хьадаь 150 моттиг чуйола комфортабельни каюташ йола «Терек» яха пассажирски теплоход хи тІа даьккхад. Укх шера завода кемаш дераша хьае йолаергья хий латта моттиг кІоаргъеш йола землесосаш — шоаш лела комбинированни дизель — электроходаши кхыдола керда кемаши.

* * *

Укх шера Белорусе хьалдаь а даьха, нах баха чуховшаргба Гроднои Бресте яхача шинна а городе дараш миссел долча цІеношка. Нах чубаха цІенош дукха хьадеш хиларца дувзаденна шовзтнъеи итт эзар дешархочоа лаьрхІа школаш, ялх института корпусаш, дукха кинотеатраш, больницаш хьалъю.

* * *

Украине эггара хьалха пластмассай Днепропетровски заводе хьае йолаяьй синтетически материалех еш йоа промышленни арматура. Автоматизированни йолча агрегаташа укхаза винипластах хьаю трубопроводни системашта эша вентилаш, тройникаш, угольникаш. Иштта яь хІамаш чонах яьчул шозза-кхозза ейгагІа а я, кислотни среде болх беча хьале царел дукха дукхагІа а ях.

(ТАСС).



«НОРМА» яхача Таллински заводе дуккха арахецаш я керда фотовспышкаш. Цу прибора юкъе эггара керттера яр я пластмассах яь рефлектор. ТІеханахьа металла морд боаллача цун я йоккха хІаман сурт тІаотта тІехе а сердал гулъеш бола боккха са а. Хьалхара арахийца 2 эзар вспышка торгови сете дІаяхийтай. 14 сом ба прибора мах. 220 вольт напряжени йолча светацеи «молния» яхача батарейцеи болх беш я из.

Сурта тІа: лохехьа «ФИЛ-40» яха прибор, лакхерча сурта тІа мастер Р. Лятти монтажница Т. Пылисмяэи «ФИЛ-40» яха прибор гулъеш ба.

В. Кунова сурт.
ТАСС фотохроника.

ЗАВОДА НИЙССА ЙОЛА ЦЕХ

ЛИПЕЦК, 26 январь. **(ТАСС-а корр.).** Тахан Липецки магнитке болх бе йоласиnай кІорах кокс еш буса кІув чакхбоаккхаш йолча цеха шоллагІа аргІа. Юхеюсаш хиннача отходех хІанз хьаю халкъа боахамаи бахача нахаи эша цхьайтта тайпа химически продукци. Производственни мощностага диллача керда цех цу тайпара йола продукци арахецача йоккхача завода нийсса я.

ВЕТЕРИНАРЕ СПЕЦИАЛИСТИЙ СОВЕТ

ТЮМЕНЬ, 26 январь. **(ТАСС-а корр).** Тахан Тюмене ший болх дІаболабаьб Урала, СибарегІен, Дальни Востока зонерча горащеи кхыча церг еттача мозащеи къовсам лоаттабара дешай йолча ерригсоюзни конференце. Цунна юкъе дакъа лоацаш ба Іилмахойи ветеринарни болхлойи — Москва, Ленинграда, Свердловска, кхыча союзнии автономнии республикай практикаш.

ДЕКХАР КХОАЧАШДЕРГДА

Семилетка тІеххьарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра московскии ленинградскии предприятей болам хьал а лаьца керда социалистически декхараш тІаийцад Грозненски № 5 йолча хІамаш тегача фабрика коллективо. Валови продукци арахецара шера план 27 декабре кхоачаш а еш планал совгІа арахецаргья 6 эзар единица.

Фабрика материалаш кІезигагІа дІаахийтарца, тегача хІамашка дІадодар кІезигдарах паччахьалкхенна кходергда 430 эзар сом ахча. Планах лаьрхІачул дуккха дукхагІа кхоергья электроэнерги. 1966-ча шера шоллагІча квартале толашагІа йолча стандарташка дІакхоачаергья арахеца продукци.

К. МАГОМЕДОВ.

АЬННАД—КХОАЧАШДЕРГДА

Грозненски химически комбината коллектива болам хьал а лаьца хьинаре къахьегаш я Центральни ремонтно-механически завода коллектив. Социалистически яхь яьржай завода цехий коллективашта юкъе. Цу яхье хьалха латташ я нов. Соболева кулгалду механо-сборочни цех. Дукха хІама ца эшшаш январь бетта план кхоачашъяьй цеха болхлоша.

Шоай торонашка хьажа а хьежа укх шера план ханал хьалха кхоачашъяра керда социалистически декхараш тІаийцад цар. Коллективо лаьрхІад валови продукци арахецара шера план 25-ча декабре кхоачаш а еш планах лаьрхІачул совгІа 15 эзар сома маьха продукци арахеца. Къахьегама овсарле планал совгІа цхьа процент лакхъергья, арахецача продукцега дІабода мах 0,5 процент лохбергба. Укх шера арахеца йолалургья пхе тайпара керда продукци. Шера балха юкъе хьоргья паччахьалкхенна 4 эзар сом пайда бергбола 40 рационализаторски предложени.

Арахеца продукци дика хургья. ОТК тІахьожам боацаш шийн мухьар а долаш къахьегаш итташ болхлой ба цехе. Царна юкъе ва токарь Багашев Увайс, токарь - карусельщик Трубицын Владимир, кхыбараш. Цар мугІараш укх шера кхы а шерлургда.

Б. КОСТОЕВ.



МОСКВА. Укх тIеххьарча шерашка Тайжача океана къилбаседа-малхбоален даькъ тIа форда чура чкъаьрий доахача боахамеи океанографеи Тихоокеански Iилма-тохкама института а форда чура чкъаьрий доахача боахамеи океанографеи Ерригсоюзни Iилма-тохкама института а Беринговн форда экспедице даь чкъаьрий боахама хьакъера доккхий комплексни Iилма-тохкамаш цу районе чкъаьрий лувцара промышленность дегIайоалаяра юкъе лоаца доккха дакъа да. Экспедицена юкъе дакъа лоацараша гучаяьхай цу хишка долча чкъаьрий дукхалахи цар биологехи йола, уж гулдалара а цар миграце а хьакъехьара керда сведенеш. Цаь йиш хилийтар чкъаьрий доаха керда районаш карасрзае.

Къаьстта аьлча боккха лоархIам болаш ба биологически Iилмай кандидат йолча Т. Г. Любимовас баь болх. Экспедицена юкъе дакъа лоацаш барашцеи промысловикашцеи цхьана 1965-ча шера йола Ленински преми ялара оттаяь я из. 1960 шера цунна гучадаьлар Аляска заливеи приалеутски районеи форда чура окунь яха чкъаьрий дукха гуллуш йола моттигаш, цо дика йоашхаш техкар сезонах из чкъаьра дIа-юха бекъабалара белгалонаш. Т. Г. Любимовас яьча рекомендацей ларда тIа форда чура окунь лоацилга вIаштIехьдаккхар бахьан долаш, из чIоагIа мах бола чкъаьра 4 миллион центнер совгIа лаьцаб, Беринговн форди Аляска заливи Малхбоалерча промыслови флота чкъаьрий лувцаш деча балхий керттера моттиг я хиннa дIаэттай.

Сурта тIа: Т. Г. Любимова лабораторе.

С. Преображенске сурт.
ТАСС фотохроника.

ПРОДУКЦИ ДИКАГIА ХИЛИЙТАРА

Советски изделеш дика, чIоагIа дукха яхаргйолаш хилийтара хIара предприяте коллектива керттерча декхарех цаI да. Из декхар кхоачашдара хьинар кхо ца деш къахьегаш я тха коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча № 40 йолча установка коллектив а.

Тха установка болх бе дIайолаелар КПСС XXII съезд хилале хьалха. Парафинисти дистиллята ларда тIа процесса юкъе растворителаш а кхухьаш, вай мехка эгтара хьалха парафин даккха йолаеннaчарех я тха установка коллектив. Болх бе йолаенна ши бутт боаллашехьа проекта мощностага кхаьчар установка, хIаьта хIанз проектах лаьрхIачул 35 процент лакхагIа я цун мощность. Химически промышленностаи биохименеи бедал йолча аттa лалача (коачача) парафина химически синтезе дода кIезига фракционни состав йола парафин хьадара профессеш карaерзаяьй установке цу юкъа. ТIайоагIача ханна йоккха перспектива йолаш я уж шаккхе а продукт, хIаьта вай мехка эгтара хьалха цу технологех хьае йолаяьй уж тха заводе.

Уж лоархIаме балхаш дешшехьа а чIоагIа къовсам лоаттабу тха коллективо арахеца продукци дика хилийтара. Арахецача продукце дикал лох а еш къахьегама овсарле лакхъе йиш я. Из ца хилийтара къовсам лоаттабу тха коллективо. Къахьегама овсарле лакх а еш, цунга хьежжа продукци дика хилийтара эргаяккха езаш хилар парафин даккхара процесс.

Цу даькъе дукха балхаш даьд. Арахеца продукци дика хилийтара де деза керттердар да процесс эргаяьнкха тоаяр, нийса режим лелаяр, ритмах установкага болх байтар.

Оаха теркал дир растворителаш а йоацаш бедал шелъярах хьахинна парафина кристаллаш растворителаца хулачарел дикка йоккхагIеи чIоагIагIеи хилар. Цудухьа лаьрхIар кристаллаш хьахила йолаелча мара растворителаш процессана юкъе ца яхьа. Из схема юкъеяхьарах дикагIа хилар арахеца парафин, лакхъелар установка къахьегама овсарле, дукхагIа хилар хьакъоастаду парафин. Из метод балха юкъейихьачул тIехьагIа балха чIоагIа тIахьожам лелабе бийзар коллектива, из бар кристаллизатораш ца екъийтар духьа лоаттабу тIахьожам.

Парафин дикагIа хилийтара кIезигде деза цунца увш дола машиндаьтта. Цу гIулакха тIахьожам лоаттабу лабораторе коллективо. Анализ еш пхи сахьат совгIа ха йоаккх. Цо торо хилийтац смена йистейоалача хана бaьча балха результаташ ха. Установка операторий инициативах визуальни методаца 20 минут массаза яла хьажа а хьожаш шоаш арахеца продукци миштай ха вIаштIехьдаьлар.

Уж санна дола масалаш дукха доаладе йиш я. Цар хьахьокх установка коллективо процесс эргаяккхара, боарамах болх байтара, продукце дикал лакхъяра хьинар кхо ца деш къахьегаш хилар.

Из иштта хилар хьахьокх дIадахача шера даьхача къахьегама толамаша. Арахецача продукце дикал лакх а еш, цунга дIабода мах лохбарах духхьала 1964-ча шера паччахьалкхенна кходаь ахча 260 эзар сом да. Бакъда, кхоачашде мел деза декхараш кхоачашдаьдац.

Комплексни экономически эффективность бахьан долаш завода установкай коллективашта юкъе яьржача яхьо кердача рубежашка кхачара доккхий декхараш хьалхашка оттадир тха коллективана. Тхоай предприяте доккхий толамаш дахарал совгIа кхыча предприятешка дIаухийта бедал дика хила езилга кхеталир технологаша. Цу яхье гучаювл коммунистически производственни отношене юхьигаш, цхьан саго хьега къа юкъарча пачхьалкхен къахьегама дакъа а хиле дIаотт.

Комплексни эффективность бахьан яьржача яхье керттера моттиг дIалоац арахеца продукташ дика хилийтаро. Тха парафино ГОСТ-а дIадехараш кхоачашду. Волгодонски химически комбинате парафина окислени йича дукха юхеюс кубови хIамаш, цар лохъю оборудоване къахьегама овсарле. Тха заводо ГрозНИИ, «Грозхимнефтезаводы» объединене болхлой кердача технологех арахеца доладир парафин. Цул тIехьагIа Волгодонски химически комбинате юхеюсаш йола кубови хIамаш кIезигъелар. Кердача технологех болх беча хана тха установка балха овсарле лохъелар ден бус бIаьш сомаш. Цудухьа Волгодонски химически комбината цехий къахьегама овсарле лакхъелар, хIара деннеи буси паччахьалкхенна беш бола пайда массехк эзар сом да. ДIахо беча балха анализ йича гучадаьлар Грозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача заводо арахеца парафинисти дистиллят тха завода кхоачаболлаш бедал хилар, цо торо хулийтаргьа хьалха хинначарел дикагIа хьокхамаш даха. Цох Грозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача института дIадодар дукха а дац. Цу гIулакха цу заводе коллективо деннеи буси дIадохийта ахча 700 сом да, хIаьта тха завода хула пайда 1700 сом да. Цу гIулаккхага хьожаш я «Грозхимнефтезаводы» объединене коллектив. Из мероприяти яьчул тIехьагIа тха заводо арахеца парафин дIахо йодача хана Волгодонски химкомбинате чакхдаьккхача боккха пайда лу.

Цу масалаша хьахьокх продукци дика хилийтара тха установка коллективо технологически процесс эргайоаккхаш дукха къахьегаш хилар. Цул совгIа тахка а тохкаш дикагIйолча бедалах пайда эцаро вIаштIехьдоалийт установкага ритмах болх байтеи арахеца продукци дика хилийтеи.

Уж толамаш даха вIаштIехьдаьннад коллектива цун берригача членаша цхьа дезал санна барт тайна къахьегарах. Лакхача боараме ба политико-кхетама болх. Каст-каста лекцеш еш, беседаш ю. ДикагIйола опыт Iомаю. Цул совгIа, № 35 йолча школа 6 «а» классана шефал ду, общественни порядок лораеча а дика дакъа лоац тха технологаша.

ХIанз установкерча берригача болхлоех 35 процент институташка, техникумашка, школашка деша багIаш ба. ХIара шоллагIвар рационализатор ва. Установка берригa коллектив партийни просвещене системе дешаш я. БоккхагIболча операторий нн. Волошина, Горьковоя, Шевякина, Косолапова, Мусаянц, операторий нн. Худенко, Капленко, Богданова, слесарий нн. Борзова, Озерова, кхычар балха опыт цахаддаш Iомаеш я. Цар шоаш а шоай опыт технологашта дIалуш дукха къахьег.

Духхьала укх шера цар Iомабьча технологех 17 саг оператора балха говзал кара а ерзаяь № 40/2 йолча кердача установке балха вахав. Из установка болх бе йолалуча деношка шоашта балха говзал дика ховш хилар дIахьеккхар цар.

Иштта дика къахьегаш тха установка коллектив яле а цхьацпадола кхоачамбоацараш нийслу арахецача продукцена юкъе, къахьегамеи технологический дисциплина юкъе. Уж кхоачамбоацараш дIа а доахаш, арахецача продукце дикал лакха хилийтеи шера план ханал хьалха кхоачашъеи дош деннад тха коллективо. Из кхоачашдергхиларах тхо дог тийша да.

Ю. ГИЛЯДОВ,
Грозненски нефтемаслозавода № 40 йолча установка начальник.



Карельски АССР. Паччахьалкхен комиссе могаяь хьайийцай Сегежски целлюлозно-каьхата комбинате оттаяь мехка эггара а йоккхагIа йола каьхат деш йола бархIлагIа машина. Агрегат-гиганто болх бергба минута 750 метр сухал а йолаш, хIаьта шера 130 эзар тонн каьхат а дерга цо.

Сурта тIа: бархIлагIа каьхат деш йола машина.

С. Мейстермана сурт.
ТАСС фотохроника.

ГIИШЛОНХОЙ ТОЛАМ

Кхаь сагах латта бригада хадданза йоккхача химе объекташ еча болх беш хьайоагIа 7 шу да. Царех тIеххьарча 5 шера цхьаккха а бутт дIабахабац бригадоший балха план 130 процентал кIезигагIа кхоачашъеш, хIаьта шера план массаза а кхоъ-биъ бутт хьалха кхоачашъяьй цо. Интернациональни бригада я из: эрсий эIамига саг Николай Кречетов, нохчо Хожа-Ахьмад Мусостов, эрмало Леонид Астоянц. Пхи шу хьалха шоаш раьза а хинна цхьан бригаде вIашагIкхийтар уж.

СМУ-9 4-ча участка конторе хьачувера Николай Кречетов делкъийга хIама дуача хана.

Норин Саркисович йоккхача оатхалашца сайна цхьаь булац сона слесара болх, — аьлар цо участка начальникага. — Кхаь сагах йола бригада вIашагIтохийта сога.

— Iа яхар нийс-м дар, хIаьта а слесараш мичаб вай кхоачамболлаш.

— Цу гIулакха мегаргбола нах белгалбаьхаб аз. Уж ба дукха ха йоацаш Iа мотористалла хьайийца Мусостови сварщик Астоянци.

— Дика гIулакх дар Iа дагалаьцар... Бакъда моторaш тIа болх хьана бергба-хьогI? Сварка еш мала хургва?

— Мотораш а совцаргдац, сварка сийгаш а довргдац, — бIубенна аьлар Николая. Цул тIехьагIа ше дагалаьца бригада вIашагIтохара хьакъехьа новкъосташца дагаваьлар Николай.

Наха салоIача цIагIа дукха гIараш йора. ХIама дуача гергача истола тIа дIатIахайша багIаш цхьацца-шишша дувцаш къамаьлаш дора, цхьабараш шашкех, вожаш шахматех ловзар, хIаьта ший новкъосташца керда газет дешаш вар цхьаькха. Цхьабола болхлой юкъ-юкъе бегаш а беш салоIаш багIар. Царна юкъе къаьстта белгала вар Николай — цхьа хIама дагадоаллаш сатецар цун паргIата салаIа. Хьалехар цо Ахьмади Леониди. ДIадоладир царца ший къамаьл. Раьза хилар уж бригада вIашагIтохара.

ШоллагIча дийнахьа денз цхьаккха а ца къасташ цхьана хулар кагий нах — балха тIа, кино, балхаш деш, кхычахьа сакъердаш.

Моторист вола Мусостов Хожа-Ахьмад монтажника, слесара, сварщика говзал Iомае волавелар, хIаьта Леонид моториста, монтажника, слесара болх Iомабеш вар. Сварщик вола Кречетов Николай мотор Iомабе волавелар.

Монтажа болх Iомабеча дика ка ца йоалаш хилча Хожа-Ахьмада новкъостал дора Кречетов Николайна. Шинне а цхьана из гIулакх дIадоладича чIоагIа аьттув баьлар цар. Бутт а балалехьа монтажника говзал карaерзайир Хожа-Ахьмада.

— Бокъонца вола монтажник а хинна дIаотта-м кхы а къахьега дезаргда. — яхаш ше Iомадаьчох кхоачамбацар Мусостова.

Лоацца аьлча, цу кхаьнне а монтажника, слесара, сварщика, моториста, строгальщика, арматурщика говзалаш Iомайир.

Бийсанна чIоагIа шелал эттар, йIовхал луш йола лини гIора а яь болх бечара яьлар. Болхлоша салоIача шийла яр, бIоахбала моттиг яцар болхлошта. ХIаьта болх-м чехка бе безаш ма барий. Iурре денз из тоае болабелар доттагIий.

Наха болх беча хана колоннана монтаж йора, металлически стойкаш сваркаца вIашагIхеттар. Шоатта дийнахьа дар из. Балхара хьал дика вIаштIехьдаларах гIадбаха ханнахьа 2 сахьат даьлча цIабахар болхлой.

Кхаь сагах латта бригада цу хана аварийни болх болабаь мара яцар, балха ди доалалуш санна хIама эттар царна хьалхашка, кхыча болхлошта шоатта ди лоаца хиннадале а, царна ишта дацар из, боад къовлабаллалца болх а баь мара цIабаханзар уж. ХIаьта кIирандийнахьа балха тIа юха вIашагIкхийтар уж, вIаши дийца хIама дацар цар балха боагIарг ма бий аьнна, бакъда царех хIаране дика кхетадора шоаш дIаболабаь болх йистебаьнна ца хилар.

ВIаши балха тIехь новкъостал дар цу кхаьнне оамал а хинна дIаэттад.

Кречетов Николая цкъа балха тIара цIаваха везаш гIулакх эттар. Сихха бе безаш бар болх. Николайна чIоагIа дагадоаллар производстве де дезаш хиннар. Из хайр Леонидаи Хожа-Ахьмадаи, цар аьлар цунга:

— Хьо гIо, оаха шинне ши колонна йистейоаккхаш болх бергба, штыкаш сваркаца лоалаяь вIашагIхоттаргья. Ишта дале-м со духьал вац аьнна вахар Николай.

Цхьаннена шоллагIчоа дагадар, цун хьашташ, вахар дика доссаш болх бу кхаь доттагIчо.

Цкъа, боад къовлабенначул тIехьагIа Мусостовга, дaь-вешийна цхьа во хIама хиннад аьнна телеграмма ера, новкъосташка из дIахайта кхензар Хожа-Ахьмада, районе дIавахар из. Эггара хьалха МусостовгIарцига баьхкар шоллагIча дийнахьа Николайи Леониди. Цар новкъост цIагIа вацар, балха а вацар из. Фу хиннадхьогI яхаш уйла йора новкъосташа. Сесага хоам бир царга из мишта вахав.

— Балха сагота воацаш хила алалахь, оаха шинне бергба бригаде бе боагIа болх, аьнна дIабахар уж.

— Нагахьа санна цу участке эггара дикагIа болх хьан бу, къахьегама овсарле лакхагIа хьаний, кхыча болхлошта хьоххам луш малав аьнна Iа хоатте «Тройка» я аргда хьога.

Эггара халагIеи бехктокхамегIеи бола болх царга лу участке. Цига дика хов шоашка де аьнна цар лерттIа а ханнахьа а чакхдоаккхаш хилар. Иштта я кхаь сагах латта вай Даьхен йоккхача химе объекташ хьалъеш йоалла бригада, миллионаш болча вай мехка гIишлонхой викалаш.

Ш. МАХМУДОВ.

СОВГIАТ ДАЛАРАХ БАРКАЛ ЙОАХ

БЕРЛИН. (**АПН собкорр.**). Къонахчал долча разведчика Рихард Зорге соратникашта — КлаузенгIар Максаи Аннийнеи 19 январе Цlеча Байракхеи Цlеча Седкъаи орденаш елар. Берлинерча шун корреспондентага цар дийхар ер лохера дар дIаалар:

— Дукха деза доттагIий, чIоагIа гIад а дахар тхо, доккхал а ду оаха доктор Рихард Зорге разведывательни группана юкъе долаш оаха Токио баьча балхах тхона Советски правительства орденаш яларах. Доккха сий кхаьчар тхога вицлургвоацача Рихардаца цхьана фашизманеи тIемаи духьал къовсам лоаттабе. Оаха тхоай ираз лерхI царел котдовла лоаттабеча къовсаме тхоашта дулур де тха йиш хиларах. Цу коталоно йиш хилийтар немций лавтта эггара хьалхара къахьегамхой пачхьалкхе хьае — толамца социализм хьалъеш йоалла тха Германски Социалистически Республика хьае.

Дукха деза советски доттагIий, тха дог гIоздоах коммунизм хьалъеш оаш доахача толамаша, тхо чIоагIа тешаш да советскии немецкии коммунисташ машареи коммунизмаи гIулакха тIехь лоаттабу къовсам, хIанз вай цхьана лоаттабеш бола къовсам толамца чакхбаргхиларах.

МЕХАНИЗАТОРИЙ ДОШ

Наурски районерча «Наурский» яхача совхоза механизатораш бIаьсти ялалехьа 31 трактор тоаe езаш бар. План тIеххкхоачанъеш дIадахача шера йиълагIча кварталe 20 трактор тоаяьй.

Ремонт дика а сиха а йистеяккхара социалистически яхь йоаржаяьй механически мастерской механизатораша. Яхье хьалхлелаю совхоза дикагIболча трактористаша Назаренко Иванеи Чухалдин Николайси.

И. ГУРОВ.



ВорхI шера план дукха хIамаца эшшаш кхоачашъяьй Грозненски крекинг-завода коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча № 5 йолча установка коллективо. Укх деношка берригa шоай низ тIабахийта къахьегаш ба установка технологаш февраль бетта хьалхарча деношка из план кхоачашъяра. Январь бетта ткъаь ден план тIеххкхоачаш а еш планал совгIа арахийца продукци бIаьш тоннаш я.

Къаьстта дика къахьегарца белгалбаьнна ба нов. Павловске кулгалдеча бригадацара технологаш нн. Кезин, Алешин, Фролов, кхыбараш.

Сурта тIа: нов. Павловске кулгалду бригада.

И. Плиева сурт.

КЪАХЬЕГАМХОША ЯЗДУ

Грозерча, Нальчикерча, Махачкалерча, иштта Къилбаседа Кавказа кхыча городий кинотеатрашка хьахьокхаш я Карабулаке болх бе йолаеннача газобензинови заводах йола киноочерк. ХIанзалца зехьа йоагаеш хинна лоха давлени йола газ хIанз заводага болх байташ я.

К. ВИННИК,
хьехархо.

●

ЙоагтIаш лоархI горпищеторга номер ялх йола баьца дaараш доххка тика вай республике дикагIчарех. Нахаца Iымерза, эздел долаш болча прилавка болхлой Исаеваи, Волковаи, Кисаеваи сий ду къахьегамхоша. Тика чурча жалобайи предложенейи книжка тIа дуккхаза баркал яздаьд царна. Ийдархошта гIулакх дика дарах Нохч-ГIалгIай торговле Министерстваи торгови болхлой профсоюза обкомои массехказа Сийлен грамоташи ахчан премеши тийннай царна.

Ф. КОРОТКОВ.
Б. ЦУРУЕВ.

●

Бегашта «миллиардер», аьле оал Грозерча машинаькъа станце машинистах Евгений Антонович Дикалах. ЧIоагIа сакъердамера ахчан знакаш я цо гульяь. 75 мехкара, революци хилалехьа а хинначул тIехьагIа а арайоахаш хинна ахчан знакаш я коллекцеца. ХIанз уж пхи миллиард сомага дIакхаьчай.

А. КАРДАШОВ.

●

Грозненски района киносета болхлой совещани хилар укх деношка А. П. Чехова цIерахча республикански библиотеке.

1964 шера баьча балха итогаш ювцаш яр Грозненски райкиносета директора нов. С. Хуцуева яь доклад. Дика болх беш бола киномеханикаш а белгалбир докладчика. Царех ба Л. Гадаев, И. Конарев, Дедишев, кхыбараш а. Социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхача бригадирашта Конареваи Дедишевнеи дIа-юха тела вымпелаш елар.

Урус-Мартана, Шаьла районашкара киносета коллективаш социалистически яхье йийхар Грозненски района киносета болхлоша.

Я. ЦУЕВ.

●

Ачхой-Мартана района «Лермонтовский» совхозе вIашагIъехкай биъ бетта йола трактористий курсаш. Цу курсашка дешаш ва 30 саг. Царна хьехаш ба совхоза дикагIбола специалисташ: керттера агроном Проскудин Василий Иванович, механикаш Дзейгови Цукиеви. Слесарни гIулакх хьех совхоза дикагIволча слесара Арсанов Бауде.

Курсанташа дешаш йола помещени дика кийчъяьй. Гойтара пособеш я, тайп-тайпара плакаташи тракторей кхыйолча юртбоахама инвентарей деталаш, кхоачамбалла книжкаш да.

ЧIоагIа дика деш курсанташа Готов Романа, Виланчева Аппас, Накаев Iанде, кхыбараш а.

М. ПОЗЮЧЕНКО.

●

Семилетка ворхIлагIча шера план ханал хьалха кхоачашъяра яхь а йоаржаяь дика къахьегаш я «Октябрьнефта» НПУ телемеханизированни промысла коллектив.

Дика къахьегама толамаш даьхад мастера нов. Дроздова кулгалдеча скважинашта лаьттан кIала ремонт еча бригада. Январь бетта ткъаь дийнахьа балха норма 126 процент кхоачашъяьй цо а. Укх бетта ткъаь диъ ден задани 111,6 процент кхоачашъяьй бурув деттараша а. Болх дика барца белгалъяьннай нн. Ермуенко, Оралина кулгалдеча кIоарга бурув деттача бригадай коллективаш.

Кердача шера дика болх беш хьабоагIа операторaш нн. Бровченко, Юсупов, Хандиев, слесарь Абдулаев, кхыбараш а.

Г. ЛУКЬЯНОВ.

●

«Старогрознефта» НПУ гIишлой-монтажни управлене хьинаре къахьегаш я Ростислав Лукашина кулгалду слесарий-монтажникий участка коллектив. Ханал хьалха хьалъяьй цар Хаян-Кертерча № 18 йолча инспекционни скважинага гIолла кердача майдашка доалла мехкдаьтта долча хий чуахийтара лаьрхIа йола установка.

Коммуниста нов. Исаака кулгалдеча слесарий-монтажникий бригадо графикал хьалха хIаранечу эзар кубически метр мехкдаьтта чудода ши емкость яь йистеяьккхай. Уж цар хьалъяьй пайда ца эцаш уллача оборудованех. Скважинашка гIолла мехкдаьтта тIоанашка хий чуахийтара вIашагIъехкай йоккхий грязеви насосаш, хий цIендара йола фильтраш оттаяьй, хьаьй технологически трубопроводаш.

Смена норма 110—120 процент кхоачашъеш дика къахьегаш ва слесарь коммунист Степичев Владимир Бадалов Тана-Верды, газосварщик Тарарин Афанасий, кхыбараш.

А. ТИЩЕНКО,
аппаратчик.

КХЫ ДIАХО МАШАР ХИЛА ЙИШ ЙОЛАШ ДАЦ

Дукха ха йоацаш цIимхара а волаш чувера са воккхагIа вола воI Султан (13 шу да цун). Дог а чIехкаш, дийцар цо поселке дIалела вуташ вац ше, ца доагIа бехкаш доах, кхоачашданза даргдоаца паразаш хьехийта моллана тIагIо яхаш витац со.

— Са безам бац, дади, молла волча ваха, — аьлар воIа, — моллаша нах Iехабу яхаш дувц тхона школе...

— Бакъда шуга школе дувцар, Султан, — сатедир аз виIий.— Цар-м нах Iехабаь ца Iеш, дохьаж доаллача гизгаша санна, наьха вахарах дохьаж детт, сага низ дIаIувд. Хьо молла волча гIоргвац кIаьнк, цхьабакъда хье дIалела ца вутар малав хьаалал Iа сога.

— Эггара хьалха вотн ва — Муталипов Махьмуд... Цо йоах, нагахьа санна молла волча ца воде, цхьанна а саго нохчо лоархIаргвац хьох...

Цу къамаьло чIоагIа цецваьккхар со. Муталипов Махьмуд иштта хIама цIаккха а хьоахадеш хиннавац. Цу гIулакха сел оарцагIа хIана ваьннавола из?

Сайна хьабIарга ма вайнге а духьал дIаьалар аз Махьмудага: фуд Iа дувцар? Цунна вIалла дага а дацар иззамо хаттар аз дерг ма дий аьннацудухьа цIаьхха дала жоп доацаш висар из. Цхьабакъда, сихха гIаьметта а вена, Султан молла волча виганза варг ца хиларах со тешаве волавелар из. ДIатехкача, Шамсудинов Махьмад яхачо тха поселке вIашагIъелла хиннай «Мухьмад-Эмир» яха мурдий тоаба, мурдаш чу а бехаш, царга ламазаш дайта. ВоIага из волча гIо яхаш хиннад Муталипов Махьмуда а. ХIанз со кхийттав шариIат къоабалдераш сел чIоагIа оарцагIбаьнна хIана хьувз.

— Iа фу дергдий, новкъост, — аьлар аз Муталиповга, — сои са воIи Iадда витал. Хьона хьайна а гIойле я Шамсудинова гарга ца гIертар. Кагий бераш санна, Iеха ма дой шо цо.

— Харцахьара уйлаш я Iа ераш, — раьза воацаш аьлар Муталипова. — Со-м доттагIчоа санна хьона хьехар де веннавар, хIаьта Iа...

— Се коммунист веце а, партех теш со, цо се Iехавергвоацилга а хов. Цхьабакъда, моллага хIама хатта-м гIоргвац со.

Иштта духхьал, цIенхаштта даьча къамаьлах гIулакх хилар. ВоIага бахьаш хинна бала кIезигбелар. Цхьабакъда, дукхача хана денз бусалба ды лелабеш хьабоагIараш сесага тIатIеIа баьлар. Сона гуш дар цар сай сесага, берий (са уж пхиъ да) уйлаш харцахьа мишта йоах, тхоай вахар цар толхадеш хилар.

Са дезала юкъе гIийрта Iай ды лелабераш? Iац. Молла чIоагIагIа бола гIончий хиннаб Акбердиев СаIидах. Макаев Адланах, (царцига гуллуш хиннаб мурдаш) Шамсуев Баудех, Алиев Ханмахьмадах, кхычарех. Цар массане а дезал, бераш да, Iадатеи шариIатеи акха законаш леладайт царга.

Мишта лархIа дезаш да 15 шу даьнна ший йоI Баянт йиъ сесаг йоалае кхийнача Богуриев Кемилага маьре яхийтача Актимиров Висита карагIдаьнна хIама? ЙиIига вахар ше доxаделга ца ховш хиннав из? Дика ховш хиннав, цхьабакъда, хIаьта а, дына хьехамаш чIоагIагIа хиннад-кх.

Цу доллача хIамай уйла йир аз, Калиновски поселкови Совета Ленина цIерахча комсий совхоза гражданаш вIашагIкхийттача моттиге Наурски парткома секретара заместитела нов. Губаева докладата ладувгIаш со хиннача хана. Бакъда, кхы дIахо ла йиш йолаш дац дына керте латтараша леладу обществана духьалара гIулакхаш. Цар оамалашта се сов раьза ца хиларах, кхы са ца а тохаденна, трибуна тIа ваьлар со. Сона хет зулам доаржадеш бола Шамсудин-моллеи цун гIончийи болх соцабара хоадамболлаш дола гIулакхаш чакхдаха деза, аьнна.

Нах вIашагIкхийттача иштта къамаьлаш дир болхлочо Сириев Усама, прораба Батишев Заинде, Ленина цIерахча винсовхоза директора Б. Г. Свинаренкос, кхычар. Шоай къамаьлашка цар массане а масалаш кхувлар, ислам хьехараша дийша боаца нах далла гIулакх де, кхенза йола йиIигаш маьре ахийта, урдош даха, кхыдола закона духьалара гIулакхаш де яхаш, Iомабеш хилар хьахьокхаш дола.

Укх тайпара гIулакх а гучадаьлар нах вIашагIкхийттача. «Калиновский» совхозера Шамсудинов Махьмударцига мурдаш гуллуча (10 километр я цига кхаччалца) вахар массехк мурдий турк. Цар гIулакх дир тракторaца молла волча уж дIа а бига юхабоалабаьча Хутиев ШаIмас. Цудухьа, вIашагIкхийттача наха соцам бир цхьаннегара пурам а доацаш шийттара совхоза транспортах Хутиева пайда ийцалга «Калиновский» совхоза директорага дIа а хайта, тракторо баьча наькъахи из сеца латтарахи боагIа мах трактористагара хьа а баккхийта, аьнна.

Нах вIашагIкхийттача дукха дийцар хулиганашца, пьяницашца, дукха истий кхувларашца хаьдда къовсам лоаттабанза барг ца хиларах. ДIахо машар хила мегаргболаш дий, масала совхоза мехмастерскера сварщик Юнусханов Махьмад, менна вехачу а вайя, цIагIа халахетараш доахаш хилар. ЦIагIа а наха юкъе а харцахьа лел болхлой Стеблев Александр, Коровин Константин. ХIаьта а цар мел даьр могийт царна.

Цхьабакъда уж тайпа нах тха совхозе дукха бац. Тха дуккхагIа бараш — башха-дика къахьегамхой, хьинаре общественникаш. Сийленца бувц коммунистически къахьегама ударник Висимбаев ШахIид, болхло Хамурадов Iалви, электромонтер Школе Павел, комсаш кхееш вола Ершов Александр, дукха кхыбараш. Цар хьокхам гойт балха тIа, цIагIа, наха кхетам балара.

ДIаяхача заман акхача Iаьдалашца, зуламерча гIулакхашца кхы дIахо машар хила йиш яц — иштта я вIашагIкхийттача болхлой поселке бахача наьха уйла. Низ вай бе, общественноста бе боалл. ХIаьта къаьнарча замах юхедисараш хьаллоаттадераш та вай а мукъалургбац къахьегара воашта новкъарле яйта, воай вахарах дохьаж детта.

С.-А. ХАДЖИМУРАДОВ,
пенсионер.

ЕРРИГА ТОРОНАШ ОАРЦАГIЪЯХА УКХ ШЕРА ЯЛАТ ХЬУВКЪАДАРА!

☆ ☆ ☆

ДIАУХ ЛОАРХIАМЕ ДЕНОШ...

Мишта кийчлу бIаьстан балхашка Шелковски района «Червленский» колхоз? Во лелац укхаза юрта боахама техникана ремонт яра балхаш. Йолаш йолча 57-нех 50 трактор тоаяьй бокъонца, иштта кийча да нохараш, сеялкаш, кхыйола тIехьаювза инвентарь.

КIезига лоархIам болаш дац дIадув фу кийчделга а. Кхоачам хиллал а кондиционни дика кийчдаь а хила деза из. Фу дика хиларга хьежжа низ болаш хург да цунах тIадалар а. Колхозхоша кхоачам хиллал кийчдаьд дIадуврйола гороха, дуга, бIаьсти бувргболча мукха фу. Цхьабакъда дIаюврийола хьажкIаш кийчъяра йоагIаш йола терко яц укхаза. Дае 22 тонн дикача фух йола хьажкIаш эш колхоза. ХIаьта колхозага я фуалъяханза 70 тонн хьажкIаш. Уж дIаюврийолча хьажкIах хувцара деш хIама дац хIанз а.

ДIаде ВНИИНК-1946 яхача гибридаргий фу да колхозе, 25—28 процент лаьтта а доалаш. Бакъда дIаде мегаргдолаш дац из. Колхоза йиш я 40 а кхы дукхагIа а процент лаьтта доалаш долча «Смена» яхача фух из хувца. Из маца хувца лаьрхIа да ховш саг вац хIанз цига.

ДIадахача шера ка бола ялат кIезига хьийкъаз колхозе — деррига а 11 центнер мара ялан зар гектара тIара. Ялат хьувкъанзар, йоах колхоза керттерча агрономо нов. Гиряева, из жужелица яха садоахка хIамаш йолча лаьтта дIадер бахьан долаш. Укх шера, йоах цо, гексахлоран теха тоадаьд из лаьтта, хIаьта а гектара тIара 12 центнер мара ялат даргдац цу тIара.

Иштта оттаяь план йоашхалургья укх фактаца а. Эзар гектар совгIа лаьтта да колхозе гурахьа ка бола ялат дIадувш. Цу дерригача лаьттах 140 гектара тIа мара хий дилладац дIадахача шера. Боахаме кIезига терко ю хий дехкача лаьттан, цунах пайда дукхагIа боалилга дика ховше а. Масала, 1962—1963 шера хий ца диллача лаьтта дIайийна хьажкIаш гектара тIара 12,4 центнер мара ца йоалаш кIезига хьийкъар. ХIаьта дIадахача шера хий диллача лаьтта гектара тIара 30,7 центнер фуалъяьха хьажкIаш яьлар. Бакъда укх шера хьажкIаш дIаюврийолча лаьтта цIаккха а хий дилладац. ХIаьта колхозе йолаш я 10 сагах латта хий дехка звено а цу гIулакха эша техника а. Хетаргахьа, боахама кулгалхой дIадийна ялат хьувкъадара тIехьа лоаттабеча къовсама йоакхо яра хьаштдолаш бац.

Геттара во латт цига органически удобренеш кхашка яхьара гIулакх а. БIаьсти культураш дIаюврийолча лаьтта 5300 тонн кхо дилла дезаш ба колхозхой. Бакъда дIадахача шера ноябрь бетта денз тахханалца кхашка дихьа кхо 1400 тонн мара дац, е дахьа дезачох 27 процент.

Кхашка дIадахьа дезаш дисa кхо 1 маот тIакхачалехьа дилла дарг да тхо. — йоах цу боахама кулгалхоша. Теша хала да из гIулакх цар чакхдоаккхаргхилара хIанз беча балха уйла йича. Цу гIулакха тIаэша транспорт къоастаяь, сихдаь чакхдаха деза кхашка кхо диллара балхаш.

Кхашка болх бергбола болхлой кийчбара а йоагIаш йола йоакхо яц укхаза. Бакъда колхозе вIашагIтеха я агрохиме курсаш. ХIаьта цига деша ухаш духхьала комсаш лелаераш мара бац. Ялаьти баьца дааpаши леладергдолча болхлошца еш занятеш яц. Иштта мара занятеш яц хьажкIаш лелаергйолча механизированни звеной звеньевойшца а.

Из деррига а чIоагIа IаткъаргIа дIайийна культураш хьувкъара, махулла чехкагIа дIадаха леза бIаьстанна еча кийчонна юкъера кхоачамбоацараш, бокъонца кийчъенна араяла еза колхоз бIаьстан балха.

О. КОДЗОЕВ.



№ 2 йолча Грозненски баьца даарий-шурий совхоза механизатораша республике эггара хьалхарчарца кхоачашйир юртбоахама техникана ремонт яра шера план. Еррига а техника дика кийчъяьй цар бIаьстан балхашта.

Сурта тIа: дикагIбола ремонтникаш-механизатораш (аьрдехьара аьттехьа) слесараш Н. Савин, Р. Умаров, И. Богачевский.

Н. Кобиашвиле сурт.

ЖА IУЙ КИЙЧЛУШ БА

Надтеречни районерча «Минеральный» совхозе дика вIаштIехьдаьккхад жа Iангара доахилга. Дика йIоахъяьча совхоза помещенешка чутарбеннаб 20 эзар гаргга устагIа. УнахцIенеи дерстаи да жа.

ХIанз жа дахка ха хьатIаьхоачаш латт, из кхета а деш кийчо еш ба цига. Февраль бетта тIеххьарча деношка дахка доладургдолаш да уж.

Жа леладара говзал лакха хиларца совхозе а районе а цIи хеза ва коммунист Джабраилов Къоасам. Из керте латта бригада къовсам лоаттабеш я коммунистически къахьегама бригада яха сийлен цIи яккхара тIехьа. ДIадахача, 1964-ча шера хIара бIаь жийна тIехьа цхьа бIаь ялхайтта Iаьхар хьалкхебир цун бригада. ХIаьта укх шера кхы а доккхагIа декхар да цо шийна хьалхашка оттадаьр. ХIара бIаь жийна тIехьа бIаьи ткъаьи пхийтта Iаьхар хьалкхебе дош деннад Джабраилова бригадерча жа Iуша.

Иштта дика вовз районе цу совхоза жа Iу Шоипов Товсолта а. Соакка цун бригада хьалкхебир бIаь жийна тIехьа бIаь ткъаь нис Iаьхар. Укх шера цар лаьрхIад хIара бIаь жийна тIехьара бIаь шовзткъа Iаьхар хьалкхебе.

Р. МАЛЬСАГОВ.

РЕМОНТ ТЕШАМЕ Ю

Кхашкара балхаш чакхдаьнна доаллаше а юртбоахама техникана ремонт е болабелар Назарен района «Экажевский» совхоза механизатораш. Совхоза керттерча инженера Аушев Асхьаба узлови методах ремонт елга вIаштIехьдаьккхад. ХIанзле а кхашка араяла кийча я дукхагIа йола тракторашт, тIехьатувса инвентарь. Масала, 1964 шера йиълагIча квартала план 190 процент кхоачашъяьй механизатораша, хIаьта январь бетта план а графикал сихагIа кхоачашъеш латт.

Совхоза техника бIаьстан балхашта кийчъеча дика болх беш ва оварщик Тумгоев Сали, токараш Газдиев Махьмад, А. Ялхароев, слесарь Беков Iаддал-Керим, кхыбараш а. ХIара денна норма 150—170 процент кхоачашъю. Царел тIехьа ца бусаш къахьег трактористаша Торшхоев Ахьмада, Лакиев Халмарзас. Халача хьалашка болх бу цар. Совхозе яц ремонтни механически мастерскеш, хIаьта а тоа мел яь агрегат тешшаме болх бергболаш я.

Из хьахьекхар дукха ха йоацаш енача комиссе. «Экажевский» совхозаца яхье яьнача «Октябра 40 шу» яхача совхозера техникана ремонт мишта яьй хьажа баьхкабар керттера инженер Х. Кодзоев, механик З. Гиреев. Цар шоай доалахоша баьча балхах лаккха гIалат хиланзар.

Укх шера совхоза кхашка болх беш 92 трактор хургья. Царна йицъеннаяц соахка шоаш эза хало. Трактористаш ца тоъаш болх ца беш дукха латтар машинаш. Цудухьа трактористаш кийчбара хIанззе а оарцагIбаьннаб укхаза. Болх беш я трактористаш кийчбу курсаш. Теори а практика а цхьана Iомаергйолаш вIаштIехьдаьккхад дешар. Цхьан трактора шишша тракторист тIачIоагIваьв, хIаьта къонача механизаторашца машина технически гулакх мишта де деза дIахьехаш, кхерамален техника дIайовзайиташ занятеш яьй.

Гота балхаш дIадоладеннача хана техника дукха сецош ха йоаергйоацаш полевой стане дизельни доагор, бензин, машинашта хьежха лаьтта чудола цистернаш дIаоттаергья. Тракторо болх беше а чудоттаргда эша доагор. цу гIулакха лаьрхIа тележка хьаеш латт. хIаьта хий а трактораша болх беча хургда.

Ерригача техниках дикагIа пайда эцара а балхаш сихдара а докъаденна даьна лаьтта оахаргда, ялат дIадувргда массанахьа уж балхаш цхьатарра дIадоладарга ца а хьежаш. Шоай торонаш лархIа а лаьрхIа бIаьстан балхаш 8—10 дийнахьа чакхдаха лерхI совхоза болхлоша.

— Механизатораш гота арабалалехьа уйла ергья царна лерттIа хьалаш Iалашдара, культурно салаIа моттиг вIаштIехьйоаккхаргья, йоах совхоза директора нов. Пенчоева.

А. МАГОМЕТОВ.

Техника кийча я, лаьтта хьаьнду

Шаьла производственни управлене В. И. Ленина цIерахча колхоза къахьегамхошеи партийни организацеи беррига низ тIабахийтаб хIанз бIаьстан балхашта дика кийчо яра. Из гIулакх дика чакхдаккхар духьа колхоза правленеи партбюроси решени а яь лоархIамегIарча участкашка хьожабаьб болх дика бовзаш бола коммунисташ. Масала, техникана ремонт еча хьожабаьб партийни организаце из болх дика бовзаш бола механизатораш — тракторни бригада бригадир, коммунист Тутаев Хьусен, комсомольски организаце секретарь механик Усманов Абдулхьамид, механизатор Ибрагимов Шарип, тракторни бригада бригадира гIонча Юнусов Ваха, кхыбараш. Техника ханнахьа ремонт яь яккха гIерташ хьинаре къахьегаш ба коммунисташ. Ремонт яь трактор из мастерскера араяккхалехьа ремонт мишта яьй а хьеже мара дIаяхийтац укхаза.

Дукха хIама ца эшшаш ремонт яь яьнай хIанзлехьа сеялкаш, нохараш, тракторащ. Эшшача хана кхай тIа балха араяла кийча я уж.

ХIанзарча хьалашка юртбоахама кулгалделга из боахам дегIабоалабара декхараш кхоачашдара нах оарцагIбахар да. Хьалхашка латта юртбоахама интенсификаци яра декхараш кхоачашдергда наха — болхлоша, колхозхоша, интеллигенце. Партийни советски органаша беча организаторски балхага хьежжа хургда цар къахьегама хьинар айдалар.

ЧIоагIа лоархIам болаш да балха дикагIа хургбола нах къоастабари уж боагI-боагIача участкашка балха дIаоттабари. Цу колхозе вIашагIъеллай 15 звено, царех пхиъ хьажкIаш хьалкхеергйолаши, вожаш шекара свекла лелаергйолаши я. Звенош чIоагIъяьй. Партийни бюрои колхоза правленеи цхьана хиннача заседане дийца а дийца къоастабаьб звеношта юкъегIоргбола нах. Звеношта кулгалдеш хургба шоай болх ховш бола колхозхой.

Дийца а дийца коллективашеи хIара сагои тIаийцад керда социалистически декхараш. Колхоза юкъарча собране тIаийцача декхарех хIара гектара тIара чуяхьаргья планах лаьрхIар 25 центнер мара йоацача 40 центнер хьажкIаш. СССР-а Лакхехьарча Совета депутата Ильясова Джансаре социалистически декхараш тIаийцад ше лелаеча 40 гектарах хIаране тIара 75 центнер хьажкIаш яха, хIаьта механизированни звенона керте латтача цун мара ше доал деча 2 бIаь гектарах хIаране тIара 65 центнер хьажкIаш чуя лаьрхIад. ТIаийца декхараш дикагIа кхоачашдара уж шоайла социалистически яхье баьннаб.

ДIаде деза шекара свекла, хьажкIий, гороха фу хIанзлехьа кийчдаьд. БIаьстана дувча ялата лаьрхIа аьха зяьб 952 гектар я. Моттигера удобренеш ехкай хIара гектара тIа 25—30 центнер лоархIаш. Ший ханнахьа минеральни удобренешца подкормка яь (суперфосфатаца). Гурахьа дийнача ялатийна хIанзлехьа подкормка яьраш 9 бIаь гектар я, хIара гектара тIа 1,5—2 центнер тессай укхаза.

Партийни организаце лаьрхIад 10 дийнахьа ялат дIадийна даккха. МалагIа торонаш я цар? Техника кхоачамболлаш я. Шин сменах болх бара мел эшараш долаш да. Комсомольций инициативах вIашагIъехкай комбайнерий, трактористий курсаш, цига хьехаш ба межрайонни «Сельхозтехника» объединенера дикагIбола механизатораш. Цу гIулакхо вIаштIехьдоалийтаргда дийнахь а бус а трактористашка болх байта.

Укх шера боахама хьалхашка латтача декхарех нах дIакхетабеш я партийни организаци. Цар дувц ялат сихагIа дIадера де дезар фуд. Шерра социалистически яхь йоаржае лерхI цар, каст-каста беседаш ю, дикагIа болх бераш гойташ доска хургда, кхы гIулакхаш дергда. Из деррига а ялат дикагIа хьувкъийтарaи цунга дIадодар кIезигагIа хилийтарaи деш да.

Шоай болх дика вIаштIехьа баьккха дIахьош ба колхозхой, коммунисташ Д. Умхаев, Х. Тугаев, Ш. Ибрагимов, кхыбараш. ХIанз цIаккха ца хиннача бесса шоай болх дика ховши из нийса вIаштIехьбоаккхаши хила беза бригадий, звеной кулгалхой.

Лоадама хIама ца эшаш берриге бригадираш, звеньевойш хIанз юртбоахама дешара заведенеш яьха е деша багIаш ба. Уж ба дикагIйола опыт Iома а еш дIахо колхозхошта юкъе йоаржаераш, юртбоахама Iилмана карагIдаьннар балха юкъехкухьараш, ялат дикагIа хьувкъийтара керда мероприятеш кийчъераш.

Къахьегамхошца политически болх а беш нийса болх вIаштIехьа баккхарга хьежжа лакхагIа хургда доаха толамаш.

М. АЛБОГАЧИЕВ,
тха собкорр.

ДОЯРКАША ДИКА КЪАХЬЕГ

Хьинаре къахьег укх деношка Грозненски производственни управлене «Новый быт» яхача колхоза Хамзатов Пати керте латтача шурий-товарни ферма коллективо. ХIара кхоабача Iаттагара дийнахьа юкъера лаьрхIача 6 килограммал совгIа шура йоаккх цига. Из дIадахача шера цу хана йоаккхаш хинначул дуккха а дукхагIа я.

Хьайбаш леладераша дика гIулакх ду доаханна. ЦIаккха а Iац уж рационах доагIар доаханга дIа ца кхоачийташ. ХIара кхоабача Iатта укхаза лу 200 грамм концентраташ, жмых, томар тIехьа хьажкIаш. ДукхагIа белокаш хилийтар духьа хьажкIий силосах даим карбамид етт, бардах мел тох, тух лу. Гуш да фермерча доаханна деш дола гIулакх наьха санна тоаденнилга.

Къахьегаме хьокхам гойт дикагIча доиркаша Агеева Еленас, Мураевьева Верас, кхычар. Царех доярка ше гIулакх деча 18—20 Iаттах хIаранегара дийнахь-бус 8—9 килограмм йолаш шура йоаккх.

З. ГЕЛИСХАНОВ.



КЕМЕРОВСКИ ОБЛАСТЬ. Малхбузен-СибарегIен металлургически завода хьалхара домна дунен тIа эггара а йоккхагIчарех я.

Из гигант болх бе йолаелча денз доменщикаша эзарзачул дукхагIа чон лоаладаьд цу тIа. ДукхагIа хулаш латт цунгара чон дIайийдераш а: хIанз кхо бIаьннел совгIа ба уж.

Доменни комплекс эггара а кердагIа йолча оборудованеца, гIахьожама-бустамий приборашца Iалашъяь я. ХIаьта халагIйолча ерригача а металлургически процессашта автоматизации механизации яьй.

Сурта тIа: Запсиба доменни цеха диспетчерски управлени еш йола пульт.

А. Кузярина сурт.
ТАСС фотохроника.

ЯХЬА ИТОГАШ Ю

Массеха шу да Сунженски района ХХ-ча Партсъезда цIерахчеи «Коммунизмага бода никъ» яхачеи колхозаша шоайла яхь лелаю. Шинна а колхозо интенсивно лелабу хьайбай боахам, хьувкъаду ялаташ. Укхаза болх беш ба говза кхаш леладераш, опыт йола хьайбаш леладераш.

Юрта боахама продукташ алсамъяхара ерригача торонех пайда эций колхозаша, нийса бий цар лаьца никъ? Ужаш а кхыдараш а дар яхьа итогаш еча хана колхозхоша дийцараш.

Семилетка ялхлагIча шера хIара гектара тIара 25 центнер гурахьа дийна кIа чуэца аьнна социалистически декхар тIаийцадар ХХ-ча партсъезда цIерахча колхоза кхашкара балхаш дераша. Из декхар кхоачашдулургдолаш дар. Цхьабакъда, цу гIулакха кхашка кхоачамхиллал удобрени йилла, ханнахьа хий дилла, лерттIа обработка е езар. Уж агроприемаш кхоачашъянзар колхозий специалисташа, полеводчески бригадай кулгалхоша. Ховш да хий дилларо ялаташ наьха санна хьувкъаделга, долче, цунна а йоагIаш йола терко янзар колхозе. Планах 4032 гектара тIа дилла дезаш хинна хий 2828 гектара тIа мара дилланзар. Вешта аьлча, вIалла а хий ца дуллаш 1024 гектар лаьтта дисар. Из бахьанце лийрхьIача тайпара ялат хьувкъаде вIаштIехьдаланзар. ХIара гектара тIара 18,5 центнер мара кIа чуданзар.

Цу тайпарча хьал тIа я «Коммунизмага бода никъ» яха колхоз а. Укхаза кхы а кIезигагIа хьувкъадаьд ялат — юкъера лаьрхIача цхьан гектада тIара 15,6 центнер мара яланзар.

Шинна а колхозо толаме кхоачашъяьй паччахьалкхенна шура дIаялара шера план. Хьайбаш леладерий боккха толам ба из. Цхьабакъда, кхоачашъяьяц кхоабача хIара Iаттагара шура яккхара шера план. Масала, ХХ партсъезда цIерахча колхоза хьайбаш леладераша юкъера лаьрхIача цхьан Iаттагара 1657 килограмм шура яьккхай, хIаьта «Коммунизмага бода никъ» яхача колхозе — 1762 килограмм. Оттаяь хиннача заданел лохагIа да уж хьокхамаш.

ХХ-ча партсъезда цIерахча колхоза специалисташа йоагIаш йола терко ца еш лелаяьй хьайбай фермашта юхе доахан доажаду участкаш, иштта тесса леладаьд из гIулакх «Коммунизмага бода никъ» яхача колхозе а.

Хьайбаша дуача доакъарах карбамид еттаро шура тIатох. Из къьгга хьагойт республика хьалха латтача боахамий опыто. Бакъда, шинна а колхоза шурий фермашкарча доаханна из телац, цу гIулакха мел эша хьалаш доллаше а.

Шинна а колхоза хьажкIаш лелаераша соахка хьажкIаш во хьувкъаяьй. Масала, царех я Тимошенкои Блудовеи кулгалду хьажкIаш лелаю звенош. Уж во хьувкъаяра бахьанех цаI да тайп-тайпара культураш тIайола сов йоккхий участкаш звеношта тIачIоагIъяр. Цул совгIа, дIайийна хьажкIаш нийлха хилар, царна хиннахьа оасар данзар, хий а кIезига диллад. ДIайийна хинна хьажкIаш дикагIа долча фух хинаяц. Ховш ма дий «Одесская—10» яхача фух йола хьажкIаш «ВИР-63» яхачул 13 процент кIезигагIа хьувкъилга, хIаьта «ВИР—156» яхараш 10—12 процент кIезигагIа. Цхьабакъда, колхозий специалисташа из хIама хьалха ца даккхар бахьанце «Одесская — 10», «ВИР—156» яхача фух йола хьажкIаш дIайир. Палат кхета а даь укх шера дика хьувкъача фух йола хьажкIаш мара дIаюврийолаш яц колхозаш.

Шинна а колхозе латта гIулакхаш тахка а техка яхьа итогаш яро боахамий экономика дегIаболаяра новкъарле еш дола кхы а дукха кхоачамбоацараш гучадаьхар, хIаьта, иштта белгалйир пайда эца беза торонаш а.

К. ЛАНОВ.

ДАЬХЕННА — ДУКХАГIА ШУРА!

АКХАРНА НОВКЪОСТАЛ ЭШ

712 етти шинарен да Урус-Мартана производственни управлене Мичурина цIерахча совхоза кхоалагIча отделене шурий-товарни ферме кхоабаш. Совхоза енна шура яккхара план еррига кхоачашъе езаш я из ферма. ХIаьта мишта латт ферме шура йоаккхилга?

Къахьегам дукха безаш а шоай болх дика бовзаш а ба фермера беррига доиркаши бежа Iуйи. ЛерттIа йIоахъяьй доахан чулоаттаду помещенеш, тоъал Iалашдаьд доакъар. Бакъда, денгара денга лохлу ферме хьайоаккхаш йола шура. Масала, декабрь бетта тIехьарча итт дийнахьа дийнахьи буси 1441 килограмм шура йоаккхаш хиннача укх бетта шоллагIча декадагIа йоаккхар 1180 — 1190 килограмм мара яц.

— Ха шийла хилар да шура кIезигагIа йоаккхилга, — йоах ферма кулгалхоша. Бакъдац цар яхар. Шийла йолга дац шура яккхара Iаткъар.

ВIалла кхы ца гоадеш вIаштIехьдаккха деза ферме рационах хьайбаш кхоабилга. Пхи-ялх килограмм тела езача 2—2,5 килограмм мара телац доаханна йол, вIалла лац жом, концентраташ. ХIаьта силос боарам а боацаш ехк, рационах хIара Iатта йоагIар 30 килограмм мара йоацача.

Визза пайда эцац ферме чах, наг-нагахьа мара дехкац из хьайбашта цар дика даац, яхаш. Доахана ча лерттIа дуаргдола гIулакх диц укхаза, чах каг йоаккхаш а доакъараш Iанарца кIаьддеш а йола установкаш йоллашехьа а. Болх беш яц уж установкаш, дIайолаялийта саг а воацаш латт яхаш. ХIаьта цу механизмашца болх бе ховргдола нах дукха ба кхоалагIча отделене, бакъда управляющий а зоотехник а волча Мусиев Абубакара хIанзалца дага а дехадац доакъараш тоадеш йола установкаш тоаейта.

Барда ца бахьаш бисача дийнахьа белгтала лохлу шура, яхаш раьза бац ферма доиркаш, цхьабакъда каст-каста дIа ца кхоачаш бус барда дерригача хьайбашта. Машинаш йох, е доагор доацаш хул, тIакха тха фу бехк ба аьнна хет кулгалхошта. Бакъда, цох кIалхарбалац уж, цар декхар да ферма болх лерттIа вIаштIехьбаккхар.

ЛоархIамера гIулакх да фермашкарча халача балхашта механизаци елга. бакъда № 3 йолча ферме кIезига терко ю цу гIулакха. БархI корпусах шин корпусе мара бац тховнах хьалтеха аьшка никъ. Бакъда, царех цхьан корпусера аьшка никъ болх беш бац, ремонт е езаш ба. Денна 120—150 килограмм барда Iю а ухаш бов цу корпусера нийш еха хиларах, бакъда уж тоаяра а деш хIама дац.

Хала да доиркашта Iурен сарен доахан детта электрически сердал йоацаш. Духхьала 40—50 электролампа мара яц ферме эшараш, уж Iалашъяц совхоза кулгалхоша. Иштта лац доиркашта хьамча иккаш, совхоза складе йоллашехь а.

ДIадахача шера 85 процент доахан мара дахкадац ферме. Из бахьан долаш кIезига даьд Iаьсий. Из доккха зе да. Кха тилла дахча а доацаш шийла хиларах лерттIа болх бе йиш йолаш яц осеменаторски пункт. ХIана аьлча, шийлача хана атта талх оплодотворени яра лаьрхIа йола семя.

Дахча ца хиларах хьайбай шармашта хьекха гаташ дитта а хий медле йиш йоацаш ба доиркаш.

Из дика хов нов. А. Мусаевна, цхьабакъда цу гIулакха уйлаеш вац из. Ферманна гаьна йоацаш хьу а дахча хьатIада шортта транспорт а йоллашехь дIахьац Мусаева дос.

Лакхе белгалдаьха кхоачамбоацараш кхы ха ца туллийташ дIадаха деза ферма кулгалхоша. ЛерттIа болх белга хьадеха деза царгара совхоза керттерча зоотехника Арсимирзуев Абус, директора нов. Древецке.

Ам. Плиев, тха собкор.

ТОРОНЕХ ПАЙДА ЭЦ

Коммунистически къахьегама коллектив яха цIи еннай соахка Ачхой-Мартана района «Лермонтовский» совхоза Арсанов Авалус кулгалдеча № 3 йолча шурий-товарни фермана. Совхоза болхлой комитето совгIата «Енисей-3» яха телевизори, «Мелодия» яха радиолеи еннай ферма доиркаштеи бежа Iуштеи цар болх дика барах. 441 центнер шура яьккхай цар соахка планал совгIа.

Укх шера кхы а тIагIертта къахьегаш ба ферма болхлой. Шура тIатохаргйола торонаш лех цар, хIаьта царна уж кора а йоагIа.

— Опыто хьахьекхад, — дувц ферма заведующе, — доаханна даима гIулакх лоаттаде дезаш хилар, меца латташ кхыметтел 15—20 минут яьккхача а доахана шура эшаелга. Цудухьа цIаккха толхаяц ферме ден распорядок, доахан кхабара рацион, цIенача лоаттаду уж, ханнахьа хий моладу.

Укх бетта хьалхарча деношка болабир фермерча доаханна совхозе кийчбу муж тела. Шурийна дика хилар из. Цул тIехьагIа денна тIаетталу шура. Масала, декабрь бетта юкъера лаьрхIача денна ферме йоаккхар 530—550 килограмм шура хиннача укх бетта денна 860—870 килограмм шура йоаккх ферме.

Хьайбай продуктивность лакхъе торо хулийт доаханна жоми концентраташи телабарах. Цу тIулакхо иштта лакхъю шурий товарность а. Чам хеташ а дика а юъ хьайбаша моллача хьажкIий силос, иштта гIадамий силос а.

Бакъда, планах лаьрхIачох 50 процент мара Iалашъяьяц ферме укх шера йол. Цудухьа деттача доаханна вIалла лац из, Iаьсашта кхою. Аьла меттел ча тела йиш яр доаханна, бакъда ча лерттIа даа тигац цар. Из дика дуаргдар каг йоаккхаш, Iанарца кIаьд а деш, комбикорма а етташ дехкаре, хIаьта кхыдола доакъараш кходара цо дикка новкъостал а дергдар. Цхьабакъда, гIожа доакъараш тоадеш йола агрегаташ йоллашехьа цу тайпара кийчдац ча ферме, кулгалхоша цу гIулакха терко ца яр бахьан долаш.

П. ИБИШЕВ.

Юхаметтаоттадаь бIаргий са

ХIара денна хIана дац аьнна письмош кхоач бIаргий лазарех нах берзабеш йолча Днепропетровски медицински института клинически больнице. Қатаракта яхача лазаро бIаргий са доадаь хинна болча наха шоаш берзабаь цIабахачул тIехьагIа баркал яхаш яздеш дола письмош да уж. Дукха ха йоаццаш а тIехьа «Правда Украины» яхача газето яздора катаракта дIайоаккхар йизза из хьахинна даьнначул тIехьагIа, яхаш. ХIаьта катаракта йизза хинна дIаотта бIарчча шераш даха дезар, цо чIоагIа бала тIаоттабора из йолаш болча наха. Хьахинна яланза йола катаракта дIайоаккхаш операци яьчарех пхеннех ши саг а верзацар. БIаргий лазарий клинически больница Iилма болхлоша профессора А. И. Дашевске хьалхле а лелаеш толамца юкъейолайир Тадеуш Крвавича могаяь лохача температурех катаракта дIаяккхара керда метод. Хинна яланза йола катаракта шелалца дIайоаккхаш бIаь совгIа волча унахочоа яь операци цар бIаргий са юхаметта а оттадеш чакхъяьлар.

Клиннке из керда метод хьийхай области юртийн районийн больницай лораштa . Қатаракта йолча берригача наха диспансеризаци еш я.

Медицински Iилмаш дегIадоаладечен дарбаш ду кадраш кийчъечен доккхий хIамаш карагIдалара профессора А. И. Дашевскена Украински ССР Iилма заслуженни деятела сийлен цIи еннай.

(АПН).

* * *

Юбилейни 200 сувенир

«Максла» яхача комбината художникаши мастераши Советски Латве 25 шу дизарга кийчлуш ба. Комбината керттерча художника кабинете гулъяь я юбилейни сувенираш. Уж да Рига сурташ, къама костюмаш тIаювхаш халха бувлача а илли доахача а паьха сурташ тIадола хоза кийчдаь металлах даь оаркхингаш. Қнижкаш тIа юкъеехка я юбилейни ханаш тIайола хоза язъяь листаш. Вежарашха йолча республикай делегацешта совгIата яла кийчъергья латышски халкъа дIаяха турпала ха ювца, цIеча латышски стрелокаша даь денал дола гIулакхаш дувца металлахи дахчахи яь барельефаш.

«Советская Латвия» яхача газето беча хоамах цу дезача юбилейга кийчлуш хIаиззехьа а хьаяьй 200 тайпа сувенир. Республиканска цIейна комиссе чIоагIъяьчул тIехьагIа уж ерригаш а производстве дIачулургья.

(АПН).

* * *

Қировера... Лермонтов

Городе Қирове вахаш ва персональни пенсионер вола Николай Геннадиевич Лермонтов. Сийлахь-воккхача эрсий поэта гаргара саг ва из. ДIадахача шера Михаил Юрьевича сийна хетаяь Доккхача театре хиннача Москверча торжественни заседанена юкъе дакъа лаца вийхавар из. Николай Геннадиевича, из поэта гаргара саг а торжественни заседане член а хиларах тарра, елар шийдаьех волча поэта сурт тIадола юбилейни памятни медаль. Цу медала сурт тIадаьккхар «Кировская правда» яхача газето, цо иштта хоам бир гIорваьннача а советски литературоведа Ираклий Андроникова Николай Геннадиевича совгIата ше Лермонтовх яздаь керда книжка даларах а.

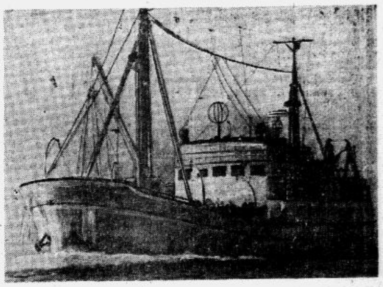
(АПН).

* * *

Сумгаитера кизга гигант

Касперча къонача города йIаьхийча промышленни предприятешта тIакхийттай кхы цхьаькха а Iалаьмате хоза завод — Сумгаитски кизга завод. «Бакинский рабочий» яхача газето беча хоамах из Союзе эггара низ болашагIа йолча цу тайпарчарех цхьа предприяти я. Шера цу заводо хьадергда 8,2 милилон квадратни метр кораштa эша кизга, 70 эзар квадратни метр сталенит .Укхаза хьаде доладергда ветринии шушаш юйи кизга, хрусталь, стеклоблокаш.

(АПН).



ИРКУТСКИ ОБЛАСТЬ. Байкала тIа укх тайпара сурт хинна ха дагаягIац массаза а СибарегIа баьхача наха: шийлача Iай Iама талгIеш тедаш лел океански теплоход. Цун оагIоца даь йоазув да: «Г. Ю. Верещагин». СССР Iилмай Академе СибарегIен отделене Лимнологически института да из кема.

ХIанзара прибораши установкаши, радиолокатораш а пеленгаторaш а, эхолоташ, тайп-тайпара тохкамаш ду прибораш чу а оттаяь кийчдаь да из кема-лаборатори.

Советски Iилмахошка-лимнологашка хIанз торо я дунен тIа эггара боккхагIа бола тезача хин Iам (дунен тIа мел долча тезача хих 20 процент гаргга Байкала чу да) бIарччача шера хIана бовзац аьнна, хIаьта къаьстта а лоархIам болаш йолча гуйранIан замалахьа бовза. Цу кема тIа деш дола ерригача экспедицей балхаш комплексно ду. Iама тIарча термически, талгIей, миха режимай хьакъехьара даниеш лехьа а ю, Iома а ю лимнологаша. Биологаша тохк Байкале мара дунен тIа кхы цхьаннахьа а ца нийслуш долча хьайбайи чкъаьрийи дукхача тайпай миграци.

Iилмахоша даьча тохкамий результаташа новкъостал дергда Iама чурча рузкъаех пайда дикагIа эцара, цун чкъаьран рузкъаш эша ца далийтара, цун башха-дика Iалам толха ца дара. Байкальски лимнологаша даь балхаш ларде дийшар ангарски каскада гидроэлектростанцей проекташ оттаеча, хьунхиме предприятеш хьалъеча хана, и. кх. дI.

Iам даим Iилманца техкилга эггара хьалхагIа юкъедаьккхачун цIи тиллача «Г. Ю. Верещагин» яхача Байкала тIа тохкам беш долча эггара хьалхарча кемо доккха новкъостал дергда советски Iилмахошта.

Сурта тIа: Байкала тIара «Г. Ю. Верещагин» яха кема.

Э. Брюханенко сурт. ТАСС фотохроника.

ТIЕМА ВЕТЕРАНИЙ СОВЕТ

Грознерча «Красный молот» яхача заводе болх беш дукха кадрови болхлой ба фашизмана духьала баьча Сийлахь-боккхача Даьхен тIема еррига хале Iовшаш чакхбаьнна. Цхьабараша гере бе а доаллаш фронте латташ, воккхар завода цехашка беча балхаца Даьхе лораеш хинна уж шераш дицценнадац царна.

Укх деношка тIема а къахьегама а ветеранаша завода парткомагара дийхар тIема ветераний совет вIашагIтохилга. Царна юкъе бар Советски Союза Турпал мастер А. Иодис, мастераш М. Борзилов, К. Мижурьянц, кхыбараш.

1965 шера советски наха дездерийда шоаш фашизмалла котбаьначa дийнахьа денз ткъо шу далар, — яхаш язду цар. — Цу дезача денна кийчо яра заводе Гражданскии Сийлахь-боккхача Даьхени тIемий ветераний Совет вIашагIтехача бакъахьа хет тхона.

Завода парткомо цар предложени мога а яь, вIашагIтеха хIанз болх беш я тIемeн къахьегамен ветераний совет.

К. ТИМОФЕЕВ.

ШЕКСПИРА ДАЬХЕНО ТIОАРАШ ДЕТТ «ГАМЛЕТА»

ЛОНДОН. (АПН корр.). Итт ди даьккхар советски киноартисташа Инокентий Смоктуновскеи Эльза Радзинеи «Бриташ лайн» яхача английски фирмо «Гамлет» яхача советски фильма премьере хьийха баха уж хиннача Англе. Шун корреспондент Смоктуновскех кхийтар, шийна цига вахарах хетаденна хIамаш дувцар дийхар цунгара.

— «Доршестер» яхача гостиницера дIа ца долхаш дагIаш оаха хьалхара кхо ди даккхаргара дIадоладелар дерригa а, — дийцар актера. — Цу юкъе шовзткъе итт гаргга газета, радио, телевидене корреспондент хилар тхо долча. Премьера ше баьхьан долаш а дог тохадолийташ дукха хIамаш хилар. Из тамаш а яц: Шекспира мехкахошта фу хет хар чIоагIа ловра тхона.

Советски кинофильм экзаменах чакхдалара дола эггара хьалхара тешал дар картина чакхдаьнначул тIехьагIа ца соцаш дуккха ха яьккхача «Экэдеми» яхача кинотеатре дийтта тIоараш. Пул тIехьагIа рецензеш араьлар газеташ тIа. Пхьа ткъаь итт гаргга йийшар аз уж. Цар тайп-тайпара, массе оагIорахьара а позицешкара а къоастадора тха фильм, цхьабакъда, цар мел дийцар а дика дар хилар ловш дар.

ДагадоагIа сона, фильм хьекхачул тIехьагIа «Ишта да спортивни вахар» яхача картина тIара советски зрителa йовзаш йола цIи хезача английски актера Ричард Харриса сесаг сцена тIа яьнна. Ше ха йоаккхаш хиннача Швецера Ричард Харриса яйта бокъонца долча эизай корона тIатиллар цо сона. НийсагIа аьлча, тIатилла еннаяр из, хIана аьлча корона сона чIоагIа йоккха яр. Цхьабакъда, сона халахетанзар из, хIаьта дIахо са творчество дегIайоагIаргхилар теркал а деш Ричард Харриса из яйта хилар аз кхетадеш дар.

Берригача английски критикаша белгалдоахар, бокъонца керда йолаш санна хетар тхона Шекспира произведени, яхаш. Воккха английски постановщики актери хиннача Лоуренс Оливьес шийх хана аьлар: «Гамлета трагеди — из цхьа соцам ца булуш волча сага трагеди». Iалаьмате чIоагIа айса Оливье лоархIашехьа а, сона хет цуца цо «Гамлета» лоархIам лохбу, аьнна. Фильма тIа оаха дувцар эхьа трагедехи сага мелалахи.

Спорт

ВОЛЕЙБОЛ

РСФСР-а педагогически училищай кхалнаьха волейбольни командашта юкъе Ростове хинна яхь чакхъяьннай.

Воронежера, Ростовера, Махачкалера педагогически училищай командашца лейза вай спортсменаш массарел котбайлар. Низ болча Ростова командаца ловзаш цхьаккха а бургац чутохийтацар шоашта вай волейболисткаша. Тlехдика лайзар С. Жигалкина. Т. Даниленко, команда капитан Л. Гриневич, кхыбараш.

Волгограде хургйолча финале ловзаргба Нохч-ГIалгIайчен педучилища волейболисткаш.

ТУРИЗМ

Нохч-ГIалгIай педучилища Ведено яхача юрта шийн унахцIенон лагерь я. Каникулаш хиннача деношка 4 поход йир студенташа. Шоаш лагере хиннача деношка туристий техника Iомайир цар.

Похода кулгалдеш вар физкультура преподаватель Л. Бабаев, хIаьта занятеш яьраш туризма СССР-а спорта мастер А. Половойи туризма хьалхара разряд йола Г. Спесивцеви.

ЧIоагIа раьза болаш, гIадбаха пIабаьхкар студенташ.

О. НИКОЛАЕВ.

БАСКЕТБОЛ

Спортивни клубаша баскетболах ловзаш хьалхара моттиг яккхара кхоалагIа туф чакхъяьннай Грозне.

Тамашийна дар «Локомотива» баскетболисташ спартаковцел котбалар. МашиннаькъахоЙ цIаккха ца эшаш диазза котбайлар, хIаьта педагогически института команда берий спортивни школа спортсменашцеи мехкдаьтта института команда «Труд» обществa командацеи хинна яхь цхьаккха кот ца воалаш чакхъяьлар.

Къаьстта сакъердаме вIашагIкхетар дар мехкдаьтта института маIача наьха команда «Труд» спортсменашца хиннар. Студенташ эшабеннаб аьнна хийттача хана, ловзар чакхдала 25 секунд йисача студенташ тIехьакхийра «Труда», хIаьта кхы а совгIа еннача пхе минута счет 69 : 65 йолаш студенташ котбаьлар. Кхо тур чакхъяьнначул тIехьагIа хьалха ба педагогически мехкдаьттаи институтий спортсменаш.

Д. КОДЗОЕВ, яхьа судахо.

ДЕШАРАШТА ДОЛА СОВГIАТ

Укх деношка Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен книжни издательствас кепа теха арахийцад республике вовзаш волча нохчий поэта Муталибов Зайнде стихай сборник.

Сборника юкъе яхай «Даиз хьоца», «В. И. Ленин», «Парти, хьо тха ираз да» яха а кхыйола а стихотворенеш, хIаьта иштта Iаламах, безамах йола стихаш, доттагIлен бегаш, сатира, поэта яь стихотворни переводаш.

Нохчий литература дегIадоагIача новкъа поэто лаьца дакъа а книжкаш дешараштa дола совгIат а да из.

Т. ЮСУПОВ.

РУЗКЪА КХОДАРА

Грознерча ГАРО яхача завода партийно-паччахьалкхен тIахьожама группа 8 сагах латташ я. Уж ба шоаш беча балхаца кхычарна хьокхам телаш а кхоачамбоацараш эггара хьалха бIаргагуш а бола хьалха латта производственникаш Ушаков, Власов, Бураков, Федоренко, кхыбараш. Шоаш еча критически замечанешца цар доккха новкъостал ду завода участкай кулгалхошта а болхлошта а балха тIехь нийслу кхоачамбоацараш чехкагIа дIададахара.

ДIадахача шера цу группо новкъостал дир металл тедача оборудоване бизза болх бергболаш гIулакх вIаштIехьдаккхара заводе ена керда оборудовани чехкагIа болх бе йолаялийтара, изделеш еча дIадохийтача металла кхомбара.

1964 шера октябри ноябри бетташка заводе электроэнерги, хий, Iы кхояра месячникаш хилар. Хьинаре дакъа лаьцар болхлоша из гIулакх чакхдоаккхача а. Дукха предложенеш елар паччахьалкхен рузкъа кходара тIаерзаяь. Уж чакхъяхар бахьан долаш дукха электроэнерги, хий, Iы кхое йиш хилар заводе.

Укх шера производственникий предложенеех электроэнерги кхояра лаьрхIа дукха мероприятеш чакхйоаххаргья. Царех хIанз эггара лоархIаме яраш я завода керттерча механика Стригинеи инженера Поляковеи предложенеш. Цар торо хулийтаргья шера 4000 кубометр хий кходе.

Цунца дувзаденна КПСС Ленински райкомерча партийно-паччахьалкхен тIахьожама комитето новкъостал лоаттаду, хьехамаш ду заводерча партийно-паччахьалкхен тIахьожама гIо деча группана.

А. РЖЕВСКИЙ,

«ГАРО» завода партийно-паччахьалкхен тIахьожама гIо дара группа председатель.

МЕДПУНКТА «ХАЬХО»

ДIададахача, 1964-ча, шера 1-ча октябрера денз наIарах боаллаш боккха чIега а болаш нах коа иха лараш а йолаш латт Наьсарен районерча Яндрера медпункт. Нагахьа санна саг цамогаш а хинна телефон техача хьайоагIаш скори помощь яц. Цудухьа новкъа йодача машинаца. Бурочурча больнице, е Наьсарен-Вокзалерча поликлинике вига везаш хул унахо. Кхыметтел перевязка ейта а шийлача дийнахьа цигта баха безаш хул яндархой. Дукха ха я цхьаболча наха из медпункт йийцъенна. Цхьабакъда дукхагIа бараш хIанз а тахан-кхоана медпункт хьелларга дог доахаш ба. ТIаккха, йоах цар, гаьнарча больницашка аха дезаргдац вай. Цхьабакъда, из бакъхургдий ховш. медпунктана боалла боккха чIега хьабоаккхаргбий ховш цхьаккха саг вац, из гIулакх тоаде даь цхьаккха хIама дац хIанз а юртарча а районерча а кулгалхоша яндархой ишттарча хьале боллашехьа из дош вIалла хьоахадеш а дац. Юртахоша дех медпунктана боалла чIега дIабаккхар а цигарча бахархошта дарба дергдолаш медицина болхло вайтар а.

Ш. ГАНИЖЕВ, Яндаре юрт.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгIа

Радио: 6.30 — Юртбоахама болхлошта передача (гIалгIай меттала). 6.45 — Ашараш. 7.10 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — Хоамаши передачай программеи. 7.15 — «Сердало» газета оагIонаш тIара. 8.25 — Ашараш. 8.42 — Бераштa йола передача. «Ломи пхьагали» яха фальг (эрсий меттала). 16.00 — Передачай программа. 16.05 — Ашараш. 16.10 — «Писатель — книжка — библиотека» яха беседа (гIалгIай меттала). 16.20 — Қерда хоамаш (гIалгIай меттала). 16.40 — Литературни передача (гIалгIай меттала). 17.00—Хьалхле лелаеча опыта радиошкола (эрсий меттала). 17.30 — Миллионаш барий Ленински университет — Москвера трансляци. 17.45 — Қерда хоамаш (эрсий меттала). 18.23 — Қерда хоамаш (нохчий меттала). 18.36— «Мишта ладувгIа а, мишта кхетае а еза музыка» яха музыкальни передача (нохчий меттала).

Хьажа

Телевидени: 18.20 — Передачай программа. 18.25 — Ударни вахта. Кинорепортаж (нохчий меттала). 18.35 — Телевизионни кердадараш (гIалгIай меттала). 18.45 — Киножурнал. 20.05 — Бийса даькъала хийла шун, бераш! 20.10 — Моттигерча советашка хоржамаш дара накъа долхараш. Беседа. 20.30 — Телевизионни кердадараш. 20.40 — Передачай программа. 20.45 — «Қъона гварди» яха художественни фильм (хьалхара сери).

Доазол дехьара

ИНДОНЕЗЕРА АНТИАМЕРИКАНСКИ ДЕМОНСТРАЦИ

ДЖАКАРТА, 26 январь. (ТАСС). «ДIаяха США-и Англеи тIема базаш!», «Оаха харцахьа лоархI Қонгон Къулбехьен Вьетнамен халкъашта духьалара малхбузехьарча державай агресси!», «ДIаяккха машара корпус!», — цу тайпара лозунгаш а долаш Къилбаседен Суматра столице — Медане — дуккха эзараш нах юкъе а болаш демонстрацеш хилар. США, Англе, Бельге консульстваш чуйолча цIеношта хьалхашка гулбеннача демонстранташа дIакхайкадир къамаш мукъадахар духьа Азе, Африка, Латински Америка халкъаша лоаттабу къовсам шоаш чIоагIа хьаллоацаш хилар. США-си Англеи Къулба-Малхбоалеи Азе леладеча агрессивни гIулакхашта духьала протест еча хьисапе Индонезерча ерригача кхыча мехкий доалахьенна конфискаци елга.

США информационни службо дайтача пропагандистски литературах кагирхоша цIи а ювзаш, керда антиамерикански демонстрацеш хилар Малхбоален Явай столице — Сурабае.

Болхлошеи студенташеи — демонстраце дакъа лаьцараша Индонезе къаман байракх егIар Сурабаерча, Малхбоален Явай общественносто дIадехарах дIакъайла американски пропагандистски центра отделени чухиннача цIенош тIа.

ҚОНГО МУКЪАЯККХАРА ҚЪАМАН СОВЕТА ЗАЯВЛЕНИ

ПАРИЖ. 26 январь. (ТАСС). Қонго мукъаяккхара Къаман совето (НСО) кепа теха араяьккхача коммюнике тIа йоах, Қонго (Браззавиле столица йолча) республика территоре тIа яц Қонгона (Леопольдвиль) духьала тIом беш йола базаш. Цу хьакъехьа хоам бу Франс Пресса агентства корреспонденто Браззавилера.

НСО опровержени кепа теха араяьккхай, герз кара долча отрядаша Қонго (Браззавиль) территорера лоаллахарча Қонго (Леопольдвиле столица йолча) территорена чу а ухаш дов ду, яхаш, Чомбе даьча къамаьлашца дувзаденна.

ЙОККХА ПРОТЕСТ

БУДАПЕШТ, 26 январь. (ТАСС). Нах боабеш хинна Освенцимера гитлеровски лагерь Советски Эскаро мукъаяьккха 20 шу дизарца дувзаденна Духьален венгерски боламе дакъа лоацаш хиннараша а концентрационни лагерашка лийна боахкача тутмакхаша а шоай протест кхайкайир судага гIолла фашистски тIема зуламхошта тIаккхувлга соцаде аьнна ФРГ правительства яьча решенена духьала.

МТИ агентства беча хоамах, протеста заявлене тIа, белгтала аьлча, йоах: тхо, нацистски тIема машино даьхе йохаяь дола венграш, дунен ерригача общественностаца цхьана чIоагIа духьала да фашистски зуламхой таIазар доацаш битара. Оахош текха саго ла йиш йоацаш дола Iазап дага а деха, оаха хьадех, уж уголовни бехктокхаме озара динза дарг мел доацар делга.

Уинстон Черчиль кхалхар

ГIорваьнна воккха Великобритане паччахьалкхен деятела Уинстон Черчила шийн политически карьера дIайолайир 1900 шера, духхьашха английски парламенте из хержача хана. Хьалхара дунен тIом болча хана фордий министра пост яр цунга; 1918—21 шерашка тIема министр а къонача Советски паччахьалкхенна духьала эггара хьалха интервенци вIашагIйолла дагадехар а хиннав Черчиль.

Дунен исторически событеш хиннача а шоай мехка йоккхий халонаш тIалаьттача а шерашка Iаьдала да хиннав Уинстон Черчиль. ШоллагIа дунен тIом лаьттача шерашка английски консерваторий правительствана керте хиннача цо антигитлеровски коалици вIашагIйоллача дакъа лаьцар. Цхьабакъда, тIом дIабаьнначул тIехьагIарча шерашка СССР хьакъехьа «шийлача тIема» политика йоалаьр Черчиль вар. 1951 шера юха а консервативни правительствана керте эттар из, хIаьта 1955 шера отставке вахар. 1964 шера август бетта цIенбаь битар Черчила политически болх. Цу хана тIеххьара вера из 60 шера ше член хиннача палатай общине.

Цкъа Черчила аьлар, «Британски импери дIайоаккхача хана председателал дар» духьа лаьцаяц ше премьер-министра пост. ХIаьта а, ше валлалца Черчиль тешаме гIулакх деш хьавена из колониальни импери йожаш хьайоагIаш хилара теш вар из укх тIеххьарча 20 шера.

* * *

ГIорваьнна воккха Великобритане паччахьалкхен деятель сэр Уинстон Черчиль кхалхарах Советски правительства цIерах а шийггара а кодам беш Великобритане премьер-министрага Г. Вильсонага телеграмма яхьийтай СССР Министрий Совета Председатела А. Н. Қосыгина. Телеграмма тIа йоах, Советски Союзе дагадоагIа гитлеровски Германена духьала тIом лаьттача шерашка кIаьдца муш Черчила болх баь хилар, хIаьта из доккха во дена британски халкъа нийсса хала а хет.

Кодам беш иштта телеграмма яхьийтар А. Н. Косыгина Уинстон Черчила сесагага — г-жайга Қлементина Черчилага.

(ТАСС).

1966 ФИНАНСОВИ ШЕРА ЙОЛА США БЮДЖЕТ

ПРЕЗИДЕНТА ДЖОНСОНА КОНГРЕССАГА ЯХЬИЙТА ПОСЛАНИ

ВАШИНГТОН, 25 январь. ТАСС-а корреспондента В. Копытина хоам бу:

Укх шера 1 июле долалучеи хьатIадоатIача шера 30 июне чакхдоалачеи 1966 финансови шера йолча «бюджета хьакъехьа послани» яхьийтай тахан конгрессага ВIашагIкхийттача Штатий президента Линдон Джонсона.

ВIашагIкхийттача Штатий кердача бюджето дIадохийтача ахчан дакъа 99,7 млрд. доллар да, вешта аьлча, хьалхагIе а даьча лоархIамех, американски правительства укх 1965 финансови шера дIадохийтаргдолча ахчал 2,2 миллиард доллар дукхагIа хургда из. Массаза а санна, дIахецача ахчах доккхагIа дола дакъа тIема гIулакхашта эшараша дIалоац. Кхыметтел кердача бюджетни шера тIема гIулакхашта хьожадеш дола ахча 600 миллион доллар кIезигдаьдале а, из хIанз а тоъал дукха ахча да — 51,6 миллиард доллар, беза мухь а хинна Америкерча налог текхаш болча наьха букъ тIа дужаш дола.

Президента послане тIа йоах, хьатIадоатIача финансови шера ВIашагIкхийттача Штатий тIема бюджет кIезиг-дукха кIезигьяьй «вай низаш чIоагIдара 1961 шера дIадоладаь гIулакх дукха хIама ца эшаш чакхдаьккха далар» бахьан долаш.

ТIема гIулакхашта хьожадеча ахчал совгIа, 1966 шера йолча США бюджета тIа 5,1 миллиард доллар дIадахийта лаьрхIад дукхагIа тIема гIулакхашта деча балхашта тара лестача космос караерзаяра дакъе деча балхашка.

4 миллиард доллар хьожаду американски правительства «дунен халкъашта юкъерча гIулакхийи дунен халкъашта юкъерча финансированеи» программа оалаш йолчунга. Цу статья тIара ахча телаш ба США паччахьалкхен департамента болх, кхыча мехкий паччахьалкхенашта экономически «новкъостал» дара программа, информационни агентстваи шаьра йовзаш йолча «машара корпусеи» чакхбоахаш бола ВIашагIкхийттача Штатий пропагандистски машина болх, «прогресса духьа яьча цхьоагIонгеи» кхыча организацешкеи гIолла Латински Америка мехкашта деш дола «новкъостал», ВIашагIкхийттача Штатий арахьарча политика герз лоархIалуш йола программаш.

Юрта боахама эшарашка дохийтача ахчахи американски фермерашкарча хьалахи ше дувцаш, президента Джонсона аьлар, дуккха фермераш шоай боахамаш а дуташ дIаух, «юрташка бахача сов дукхача вай дезалий» доходаш лоха я. Фермерий боахамашкара хьал иштa доллашехьа а, ВIашагIкхийттача Штатий кердача бюджето юрта боахамга дахийта лаьрхIад 3,9 миллиард доллар кIезигагIеи 1964 финансови шерарчул 1,7 миллиард доллар кIезигагIеи.

1966 финансови шера йолча США бюджетах ахча дукхагIа дIадахийта лаьрхIад Америкерча къелаца къовсам лоаттабарга. Джонсона тIахьийхар «вай мехкарча берригача бахача наьха, — 15 миллион бераш а долаш, — пхелагIа дакъа чулоацаш йолча къела чIоагIа атака яр» духьа моттигереи, штатнии, федеральнии ресурсаш оарцагIъяхара. Мехка образоване системана 1966 шера 2,7 миллиард доллар хьожаду.

1966 финансови шера йолча США бюджета доходни статья, хьалхагIе а даьча лоархIамех, 94,4 миллиард доллар хургья, вешта аьлча, 30 июне чакхдоалача укх шера хургья аьнна хетачул 3,2 миллиард доллар дукхагIа. Цу тайппара, кердача финансови шера ВIашагIкхийттача Штаташа дIадохийтар 5,3 миллиард доллар дукхагIа хургда, хIаьта из хул укх шерарча дефицитал 1 миллиард доллар кIезигагIа.

Кердача бюджета керттера мухь, массаза а санна, американски халкъа белажаш тIа буж. Правительства ерригача доходех 50 процент бахача нахагара йоахача налогий хьисапе казна чу гIоргья. Корпорацешта еттача налогех 27,6 миллиард доллар кхоачаргда правительствага.

Социалистически Чехословаке



Чехословацки Социалистически Республика. Гавличкув-Бродера К. Гавличека-Боровске цIерагIа йола текстильни комбинат мехка йоккхагIчарех предприяти я. Советски машинашца оборудовани яь я из. Комбината бедал а Советски Союзо лоаттаю. Предприяте коллективо дош деннад укх шера планал совгIа 30 эзар килограмм аьхинг арахецеи продукци тIехдика хилийтеи.

Сурта тIа: комбината цехе.

ЧТК—ТАСС сурт.

Капиталистически Итале



Геттара а халача экономически хьала тIа ба Итале къулбехьа баха нах. Из хьал дувц кепа йоазоно, цунах лаьца гIараш ю депутаташа Риме. Цхьабакъда, мехка къулбехьарча районашкара вахар тоалуш-м дац. Шоаш хиннача тайпара дусаш да миллионаш болча наха лаьтта ца хилар, бе болх ца хилар, царгара къел. «Иль Мондо» яхача кIиранна цкъа арадоалача газета тIа кепа техача укх сурта тIара яр цхьаккха а тIера ца йоалача къела кIалхара бовла дага бе болх лахар духьа шоаш баьча моттигера арабаьннача Итале къулбехьарча кхалнаьха группа я. Шоай поартал хьаийцай, тIийргашца дIахьоарчаьй. Мичаб из болх, мичахьа даха деза?..

«Иль» Мондо» тIара сурт.

Город Грозне, Краснознаменни улицагIа 91, кв. 9, вахача гр-нина Қаверин Николай Ивановича суде деннад город Грозне, Темирязева улицагIа 69, яхаш йола шийн сесаг Каверина Варвара Петровна ше йитарах дола дош.

Дош дувцаргда гор. Грозне, Октябрьски района халкъа суде.

Город Грозне, Р-Қорсикова улицагIа, 3, кв. 25, вахаш волча гр-нина Горидько Виктор Ивановича суде деннад цигта яхаш йола шийн сесаг Горидько Любовь Ивановна ше йитарах дола дош.

Дош дувцаргда город Грозне Старопромысловски района халкъа суде.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный ЦIеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 12-07-01; бехктокхама секретара — 2-45-48; партийни вахарен, промышленнии, юртбоахамен, письмойи отделий — 2-25-72; корректорске — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект.

Типография из-ва «Грозненский рабочий» Проспект Революции.

СФ05024 Заказ 606